

**Magyar Tudományos Akadémia
Főtitkára**

**Előterjesztés a Közgyűlés részére
az MTA 2008. évi költségvetésének végrehajtásáról**

Budapest, 2009. május

Tartalomjegyzék

I. Az Akadémia rendelkezésére álló források.....	2
1. Költségvetési támogatás	2
2. Intézményi saját bevételek.....	3
2.1. Kutatóintézetek forrásstruktúrája	5
2.2. A Támogatott Kutatóhelyek forrásstruktúrája.....	6
3. Beruházási források	6
II. Az Akadémia működési költségvetésének végrehajtása.....	7
1. A költségvetési támogatás felhasználása.....	7
2. Intézményi gazdálkodás elemzése.....	8
2.1. Intézményi gazdálkodás összefoglaló adatai	8
2.2. Kutatóintézeti gazdálkodás	13
2.3. Támogatott kutatóhelyek gazdálkodása	23
2.4. A Könyvtár gazdálkodásának jellemzői.....	26
2.5. Akadémiai Létesítmények Fenntartása és Üzemeltetése.....	27
2.6. Kutatásszervezési és nemzetközi kapcsolatok	28
2.7. Területi akadémiai bizottságok titkárságai gazdálkodásának jellemzői.....	29
2.8. Az Igazgatási ágazat gazdálkodásának jellemzői.....	31
2.9. A Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia gazdálkodásának jellemzői	33
2.10. Jóléti intézmények gazdálkodása	34
2.11. OTKA Iroda gazdálkodásának jellemzői	35
3. Fejezeti kezelésű előirányzatok felhasználása.....	38
III. Az Akadémia előirányzat-maradványának alakulása	44
1. Az intézmények előirányzat-maradványának alakulása	44
2. Fejezeti maradvány alakulása.....	44
IV. Az akadémiai intézmények vállalkozási tevékenységének alakulása	45
V. Az Akadémia vagyoni helyzete	46

A Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 14. § (1) bekezdés f. pontja alapján az Akadémia éves költségvetése végrehajtásáról készült beszámoló elfogadása a Közgyűlés hatáskörébe tartozik.

Az Akadémia 2008. évi költségvetésének végrehajtását összefoglalóan a következőkkel lehet jellemezni:

1. A beszámolási időszakban az akadémiai intézmények gazdálkodását több központi (kormányzati) intézkedés nehezítette:

- A 2008. évi költségvetési törvény készítésekor az akadémia intézményektől egyensúlyi tartalékképzés címén elvonásra került a költségvetési támogatásuk 3%-a, mely a fejezeten belül fejezeti kezelésű előirányzatként maradt. A költségvetési törvény a fejezet hatáskörében hagyta ennek a felhasználását, a feltételek megállapítása mellett. Az Akadémia a feltételeknek eleget tett, ezért minden intézet részére a visszapótlás megtörtént.
- A közalkalmazotti alapilletmény 2008. január 1-jei hatállyal emelkedett, amelyhez a költségvetésből finanszírozott létszámhoz központi támogatás biztosított volt.
- A közszféra területén a 2008. évben két alkalommal eseti kereset-kiegészítésre került sor, az illetmények nagyságától függetlenül 15.000 Ft, illetve 20.000 Ft kerülhetett számfejtésre fejenként.
- A maradványtartalékolási kötelezettség megszüntetésre került.

2. Az intézményi bevételek volumene 2008. évben 18.653,0 millió Ft volt, mely 4,5%-kal volt magasabb, mint az előző évben.

A kutatóintézeteknél a teljes bevétel – támogatással együtt – 9,3 %-kal növekedett.

Ezen belül 3,2 milliárd Ft volt a külföldről származó kutatási és egyéb bevételek összege, mely 11,9 %-kal alacsonyabb volt, mint az előző évi szint.

A vállalkozásoktól - kutatási célra - származó bevételek összege 11,3 %-kal növekedett.

A bevételi szint stagnálása – függetlenül az egyes belföldi és külföldi forrásoknál meglévő pozitív irányú változásoktól – azt mutatja, hogy a kutatóintézetek elérték a

bevételi szintnek azt a mértékét, amely a jelenlegi intézeti kapacitásokkal elérhető volt. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a folyamatos zárolások, megszorító intézkedések hatása nem terhelhető tovább a bevételekre, tehát a kiadási szint és ezzel szigorúan egyidejűleg a feladatok volumenének – több esetben radikális – csökkentése szükséges.

3. A fejlesztési források hiánya miatt tovább csökkent a gép-műszer korszerűségi mutató mértéke, mely mindhárom kutatási területet egyaránt hátrányosan érintette.
A használhatósági mutató összességében a gép-műszer állománya 25,6 %-ról 22,4 %-ra csökkent.
Ennek a csökkenésnek komoly, negatív következményei lehetnek az eszközigényes pályázatokon történő részvételnél.
4. A kutatóintézetekben 2005. év végén megkezdődött az ún. spin-off cégek alapítására vonatkozó tervek elkészítése. Ennek eredményeként 2008. évben ezen a jogcímen 4 gazdasági társaság alapítása történt meg.
Az új gazdasági társaságok működése várhatóan pozitív változást jelent majd a kutatási eredmények gyakorlati hasznosításában.
5. Az Akadémiai reform munkálataival összefüggésben a nem kutatóintézeti területen egy átszervezési intézkedésről született döntés, melyeknek végrehajtása 2008. évben történt meg. Az Akadémiai Óvoda és Bölcsőde 2007. december 31-ével megszűnt mint önálló költségvetési szerv, 2008. január 1-jétől gazdálkodási feladatait a Mátrafüredi Akadémiai Üdülő látja el.

Az Akadémia 2008. évi költségvetés végrehajtásának összefoglalása

I. Az Akadémia rendelkezésére álló források

1. Költségvetési támogatás

Az Akadémia az irányítása alá tartozó köztestületi költségvetési szervek (kutatóintézetek, egyéb intézmények), támogatott kutatóhelyek részére és a központilag kezelt feladatokra a 2008. évben az Országgyűlés által jóváhagyott költségvetésben 36.362,9 millió Ft-tal számolhatott, melyből az OTKA Programok támogatása 5.198,0 millió Ft.

A működési és felújítási célt szolgáló támogatásból már a tervezés szintjén 28.729,8 millió Ft (a teljes keret 74,9%-a) az intézmények részére lebontásra került, míg a fennmaradó 25,1% a központilag kezelt feladatok (ide értve az OTKA Programokat is) megvalósításának pénzügyi forrását jelentette.

A beszámolási időszakban a jóváhagyott költségvetési támogatás egyrészt a Kormány által elrendelt intézkedések, másrészt jogszabályi változásokkal, valamint a feladatátcsoportosításokkal összefüggésben 37.687,7 millió Ft-ra módosult. A támogatás csökkenése 2,3 %-os volt.

Az Akadémia felügyelete alá tartozó köztestületi költségvetési szervei és feladatai költségvetési támogatásának alakulását, illetve a megszerzett saját bevételeit, valamint a ténylegesen rendelkezésre álló átlaglétszámot az **1. számú melléklet** tartalmazza.

2. Intézményi saját bevételek

A köztestületi költségvetési szerveknek 2008. évben is jelentős volumenű saját bevétellel kellett hozzájárulniuk szakmai feladataik teljesítéséhez. Az intézményi saját bevételek 2008. évben 18.653,0 millió Ft-ot tettek ki, mely összeg 4,5%-kal magasabb, mint az előző időszak teljesítménye. A bevételek közül emelkedett a támogatásértékű bevételek értéke, melyek az alapvetően a pályázati alapon – az államháztartás alrendszeréből - elnyert támogatásokat takarja. Az államháztartáson kívülről átvett pénzeszközök volumene csökkent az előző évi értékekhez képest.

A bevételek jogcímenkénti összetételét és az ezekhez kapcsolódó mutatószámokat a **2. számú melléklet** részletezi. Ebből megállapítható, hogy az intézményi bevételeknek közel 40 %-át a pályázati források alkotják.

A pályázati pénzek körébe tartozó bevételeket alapvetően két nagy területre lehet besorolni, melyek a következők:

- = különböző központi programokból átvett – nem támogatási forrást érintő – pénzeszközök (pl. Nemzeti Kutatási Alapprogram, OTKA, egyéb más fejezeti programok). Ezek 2008. évben 5.889,0 millió Ft-ot tettek ki, mely az előző évhez viszonyítva 13,1%-kal emelkedett.

= a közvetlen külföldről kapott megbízások összege 2008. évben 2.800,1 millió Ft-ot tett ki. Ez az összeg 1,1 %-kal alacsonyabb, mint az előző évi teljesítés összege.

A külföldről átvett pénzeszközökből 1.673,1 millió Ft az Európai Unió pályázatokból, 1.127,0 millió Ft nemzetközi szervezetektől és külföldi magánszervezetektől származik. Ezek az összegek nem tartalmazzák a közvetve külföldről, de közvetlenül belföldről, a strukturális alapoktól származó bevételeket.

- A működési, szolgáltatási bevételeknél a beszámolási időszakban jelentősebb, 8,2 %-os növekedés következett be.

Ezek a bevételek az intézmények alap- és vállalkozási tevékenységével összefüggésben és nem központi programokból származnak, valamint ebben a körben kerülnek kimutatásra az intézmények által végzett kiegészítő tevékenységek (pl. bérbeadás) és továbbszámlázott szolgáltatások bevételei is.

- A devizaszámlák kamatbevételeinek volumene ebben az időszakban jelentősen 246,0 %-kal növekedett, annak ellenére, hogy a devizaszámláikon meglévő pénzeszköz állománya csökkent az előző év végi állományhoz képest.
- Az előző évi tartalékok igénybevétele 6,5%-kal emelkedett az előző évi teljesítéshez viszonyítva. A tartalékok igénybevétele az áthúzódó feladatokkal volt összefüggésben.

Összességében a saját bevételek még mindig jelentős részt képviselnek az intézmények gazdálkodásában, mivel a jelenlegi intézményi szervezetek fenntartása, a feladatellátások a csökkenő központi támogatások mellett kizárólag saját bevételből finanszírozhatók.

A bevételek alakulásánál a külföldi megbízásokból származó bevételek volumene azonos szinten maradt. Ez az akadémiai kutatóintézetek nemzetközi elismertségét jelenti, azonban változatlanul felveti azt a gondot, hogy ezeknek a forrásoknak a terhére – a rendkívül szigorú elszámolási szabályok miatt – intézményi üzemeltetési kiadások csak korlátozott mértékben számolhatók el és az általános utófinanszírozás miatt az intézetek évközi likviditási gondjai egyre gyakoribbá válnak, melyet az Akadémia saját hatáskörében már nagyon nehezen tud megoldani, rendezni.

2.1. Kutatóintézetek forrásstruktúrája

Az intézményi bevételek legnagyobb részét a kutatóintézetek saját forrásai teszik ki.

A kutatóintézetek 2008. évi forrásai (beleértve a költségvetési támogatást is) 9,3 %-kal nagyobbak voltak a 2007. évi teljesítéshez képest.

Az egyes bevételi jogcímek változásait a következőkkel lehet jellemezni:

- A kutatási célú költségvetési támogatás 14,9 %-kal növekedett.
- A nem közvetlen kutatási célú támogatások 26,1 %-kal csökkentek.

A két támogatási jogcímen 2008. évben 21.409,8 millió Ft került elszámolásra, ez a 2007. évhez viszonyítva (19.010,9 millió Ft) 12,6 %-os növekedést jelent.

- Az OTKA Programokból a kutatóintézeteknek átadott megbízások bevétele az előző időszakhoz viszonyítva 10,8 %-kal növekedtek.

A kutatóintézetek az OTKA bevételek 81,1 %-át havi finanszírozással, költségvetési támogatásként kapták.

- A kutatóintézetek gazdálkodásában a Nemzeti Kutatási Alapprogram támogatása 2008. évben 1.826,3 millió Ft összegű volt, ami az előző évhez viszonyítva 68,9 %-os növekedést jelentett.
- Az Innovációs Alapon keresztül biztosított pályázati pénzek összege 1.017,4 millió Ft-ot tett ki, az előző évi teljesítéshez képest 30,7 %-os növekedést jelentett.
- A külföldről kutatásra átvett pénzeszközöknél csökkenés következett be, de ez a forrás még mindig jelentős nagyságrendet képviselt a kutatóintézeteknél. 2008. évben 3.159,3 millió Ft bevételt, az előző évihez képest 11,9 %-os csökkenést jelent. A forrásnak a jelentőségét az is bizonyítja, hogy a teljes forrásstruktúrán belüli részaránya meghaladja mind az OTKA Programokét, mind a Nemzeti Kutatási Alapprogramokét. A külföldi forrásokon belül 2.216,8 millió Ft Európai Unió pályázatokból származik, melyből 1.485,0 millió Ft érkezett közvetlenül

külföldről, a fennmaradó rész belföldről, a strukturális alapoktól (GVOP, HEFOP stb.) származott.

- A kutatóintézeti források rendkívül heterogén jellegét bizonyítja, hogy ebben az évben jelentős mértékű volt az egyéb forrásokból kutatásra átvett pénzeszközök volumene.
- A vállalati forrásokból kutatásra adott megbízások volumene az előző évihez képest 11,3 %-kal magasabb, 1.838,4 millió Ft bevételt sikerült realizálni.

Össességében, tehát megállapítható, hogy a kutatóintézetek forrásstruktúrájában a meghatározó részt változatlanul a kutatási feladatok forrásai és ezen belül a különböző központi programok, valamint a külföldi pályázati úton elnyert bevételek jelentik.

2.2. A Támogatott Kutatóhelyek forrásstruktúrája

A támogatott kutatóhelyek 2008. évben 310,9 millió Ft kutatási célú saját bevételt értek el, mely összeg 27,7 %-kal magasabb volt, mint az előző évben. Ebben az évben is jelentős az egyes kutatóhelyek által elnyert pályázati bevételek, részaránya (OTKA, Nemzeti Kutatási Alapprogramok).

3. Beruházási források

A Magyar Tudományos Akadémia 2008. évi beruházási céljaira kizárólag az előző évek maradványa állt rendelkezésre 25,1 millió Ft értékben, melyből 20,6 millió Ft került felhasználásra, a maradvány 2009. évben kerül felhasználásra.

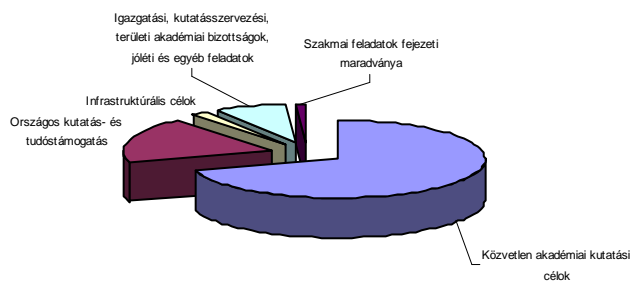
II. Az Akadémia működési költségvetésének végrehajtása

1. A költségvetési támogatás felhasználása

A beszámolási időszakban az Akadémia részére - OTKA Programok és Iroda nélkül - biztosított működési és felújítási célú költségvetési támogatás felhasználásának alakulását a következő mutatószámokkal lehet jellemezni:

Felhasználás iránya	2007.év %	2008.év %
Közvetlen akadémiai kutatási célokra	68,5	70,6
Országos kutatás- és tudós támogatásra	20,4	18,6
Infrastrukturális célokra	1,8	1,8
Igazgatási, kutatás-szervezési, területi akadémiai bizottságok, jóléti és egyéb feladatokra	8,2	8,0
Kötelezettségvállalásokkal terhelt fejezeti maradvány	1,1	1,0
Összesen	100,0	100,0

2008. évi megoszlás:

2. Intézményi gazdálkodás elemzése

Ebben a fejezetben az Akadémia felügyelete alá tartozó intézmények gazdálkodására ható tényezőket és a 2008. évi gazdálkodással kapcsolatos összefoglaló mutatókat ismertetjük.

2.1. Intézményi gazdálkodás összefoglaló adatai

Az intézményi gazdálkodást először a bevételeket és kiadásokat leginkább meghatározó folyamatokon keresztül mutatjuk be, majd az egyes feladat, illetve intézménycsoportok gazdasági helyzetének alakulásáról számolunk be.

Bevételek alakulása

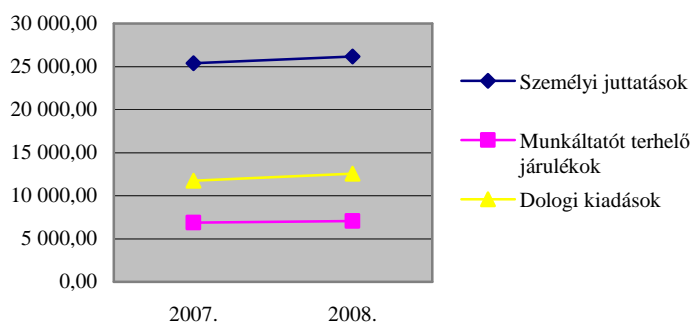
Az akadémiai intézmények – **2. számú melléklet** szerinti – saját bevételei 4,5%-kal emelkedtek, ez döntően a devizaszámlák kamatbevételének növekedésének, illetve a jelentős nagyságú felhalmozási jellegű bevételnek volt köszönhető.

Az intézményi költségvetési támogatás – felújítással együtt – részaránya az összbevételen belül 66,9 %-os volt.

Kiadások alakulása

Az intézmények tényleges kiadásai 50.222,7 millió Ft-ot tettek ki, mely összeg 4,0%-kal magasabb, mint az előző évben volt. Az intézmények legjellemzőbb - összehasonlítható - kiadási jogcímei a következők voltak:

Kiadási jogcímek	2007.	2008.	A 2008. év adata a 2007. évhez viszonyítva (%)
	Év		
Személyi juttatások	25.385,8	26.164,1	103,1
Munkáltatót terhelő járulékok	6.864,5	7.070,1	103,0
Dologi kiadások	11.746,4	12.557,9	106,9

A személyi juttatásoknál tapasztalható minimális növekedés két részből tevődött össze: egyrészt a 2008. évben központilag finanszírozott illetményemelésből, másrészt, hogy az intézmények a dologi kiadásaik fedezetére inkább a személyi juttatásokon próbálnak csökkenteni esetleges létszámleépítéssel.

A dologi kiadások 6,9%-kal növekedtek az előző évhez hasonlóan, ami jóval meghaladja a megelőző évek (1,5%-os) növekedési ütemét.

Nemzetközi kapcsolatok

A 2008. évi feladatok teljesítése a következők szerint valósult meg:

Jelenleg az MTA-nak 79 kétoldalú tudományos együttműködési megállapodása van.

Ennek keretében az Iroda biztosította:

- 628 fő csere-egyezményes kiutazását (8.348 nap) és 721 fő fogadását (7.603 vendégnap),
- 396 fő (1.755 nap) devizás kiutazását,
- 112 fő (503 nap) egyéb kiutazását,
- biztosította továbbá az MTA tudományos osztályai és kutatóhelyei külön meghívott (63 fő, 339 vendégnap) és egyéb beutazó vendégek (57 fő, 75 vendégnap) fogadási feltételeit,
- folyamatosan végezte a nem kormányzati tudományos szervezetek tagdíj átutalását, illetve nyilvántartását (94 szervezet tagdíj átutalása, 107 szervezet nyilvántartása)
- részt vett az MTA hazai nemzetközi tudományos rendezvényeinek szervezésében, az ehhez nyújtott akadémiai pénzügyi támogatások allokálásában (70 rendezvény 6,7 millió Ft).

Az előző évhez viszonyítva az összes kiutazások vonatkozásában a vendégnapok száma 18,2 %-kal csökkent, az összes beutazások, vendégek fogadása tekintetében a vendégnapok száma 21,8 %-kal csökkent.

Összefoglalva: nemzetközi kapcsolatokra és a Nemzetközi Együttműködési Iroda működtetésére 2008. évben 690,5 millió Ft-ot fordítottak, melyet 596,1 millió Ft támogatás és 97,4 millió Ft saját bevétel finanszírozott.

A 2008. évi gazdálkodásból 3,0 millió Ft maradvány keletkezett, mely áthúzódó feladatok finanszírozásához szükséges.

Az Iroda 2008. december 31-én megszüntetésre került, melynek keretében a kincstári forintszámla egyenlege a jogutód MTA Titkársága részére került átadásra. A fenti 3,0 millió Ft-os maradvány a devizaszámlán maradt egyenleg.

Köztisztületi feladatok

Jogcím	2007. év	2008. év
	millió Ft-ban	
Akadémikus tiszteletdíjak, özvegyi ellátás	1.810,3	1.823,6
Külső tagok akadémikus tiszteletdíja	18,1	19,4
Céljutalmak (elnöki, főtitkári, pályadíjak)	39,3	10,2
Kegyeleti kiadások, tudóssegély	11,1	10,4
Közgyűlésekkel kapcsolatos kiadások	-	-
Pedagógus kutatók díjazása	1,0	1,8
Akadémiai aranyérem, tudós kiküldetés	2,5	2,4
Megbízási díjak szakmai feladatok ellátásáért (11 tud. oszt.)	1,0	0,6
Akadémikus tisztségviselők tiszteletdíja	14,9	16,3
Magyar Tudomány és Akadémiai Értesítő előfizetési díjára	3,4	5,9
Reprezentációra	16,8	10,6
Egyéb pénzeszköz átadások (pl. Akadémiai Klub, Erdélyi Múzeum Egyesület stb.)	12,6	4,6
Egyéb dologi kiadások (hirdetés, érem, rendezvény stb.)	18,8	15,8
A köztisztületi keret költségvetéséből átcsoportosításra került (zárolások):	24,8	7,1

Doktori Tanács Titkársága

A Doktori Tanács Titkársága feladatai közé tartozik az MTA doktora cím elnyerése érdekében benyújtott pályázatok elbírálása, gondozása az 1994. évi XL. törvény, valamint az MTA Doktori Szabályzata alapján. A doktori címmel rendelkezőknek tiszteletdíj folyósítása a többször módosított 4/1995. (I. 20.) Korm. rendelet és a tárgyévi költségvetésről szóló törvény alapján történik.

A Tudományos Minősítő Bizottság jogutódjaként a tudomány doktora, illetve kandidátusa fokozatok honosítása az 55/1995. (V. 17.) Kormányrendelet alapján kerül lebonyolításra.

A Vezetői Kollégium 1997. november 12-ei döntése alapján ellátja a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj ügyintézésével és Kuratórium és a szakértői kollégiumok működésével kapcsolatos titkársági feladatokat.

Így feladata a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj kifizetése a 316/2001. (XII. 28.) Korm. rendelettel módosított 156/1997. (IX. 19.) Kormányrendelet, a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj Szabályzata és a tárgyévi költségvetésről szóló törvény alapján.

Az MTA Doktori Tanács Titkársága 2008. évi gazdálkodásában az alábbi jogcímenek történtek kifizetések:

- az MTA doktora címmel járó tiszteletdíj, valamint a tudomány kandidátusa fokozat után járó illetmény kiegészítés folyósítása,
- Bolyai János Kutatási Ösztöndíj folyósítása,
- megbízási díj kifizetések a nem akadémikus szakértőknek, bírálóknak, bíráló bizottság tagjainak, a bírálóbizottság tagjainak,
- a bíráló bizottság tagjainak útiköltség kifizetés,
- a Doktori Tanács és a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj Kuratóriuma működéséhez szükséges irodaszerek, nyomtatványok, stb. beszerzése
- a Doktori Tanács és a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj ünnepélyes rendezvényeinek kiadásai,
- üzemeltetéshez szükséges villamos- és hőenergia, posta és egyéb szolgáltatások kiadásai.

Doktori tiszteletdíjak

A doktori tiszteletdíjakat a 19/2001. (II. 12.) és a 350/2006. (XII.23.) Korm. rendelettel módosított 4/1995. (I. 20.) Korm. rendelet alapján kell folyósítani.

A tiszteletdíj mértéke az alábbiak szerint alakult:

Munkaviszonnal rendelkező doktorok, valamint

1995. január 1. után nyugdíjba vonuló doktorok esetén

90.000,- Ft/fő/hó

1994. december 31-én már nyugdíjas doktorok esetén 86.000,- Ft/fő/hó

2007. december 31-én záró létszám: 2.591 fő

2008. december 31-én záró létszám: 2.622 fő

2008. év folyamán 50 fő részére szűnt meg a tiszteletdíj folyósítása halálozás miatt. Az "MTA Doktora" cím 81 főnek lett odaítélve.

Kandidátusi illetménykiegészítés

A tudomány kandidátusa részére az 55/1995. (V. 17.) számú Kormányrendelet értelmében a fokozat megszerzését követő hónap első napjától öt éven keresztül havi 3.000,- Ft illetménykiegészítés jár.

2007. december 31-én záró létszám 20 fő

2008. december 31-én záró létszám 11 fő

Az év folyamán 1 fő részére kandidátusi fokozat odaítélésére került sor, 9 fő részére az illetménykiegészítés folyósítása befejeződött az öt éves időszak letelte miatt. Az ötéves időszak alatt a kandidátusok közül 1 fő doktorrá vált.

Bolyai János Kutatási Ösztöndíj

Az ösztöndíj a 316/2001. (XII. 28.) számú Kormányrendelettel módosított 156/1997. (IX. 19.) Kormányrendelet és a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj Szabályzata alapján kerül kifizetésre.

Mértéke 2007. évhez képest nem változott, havi 113.200,- Ft/fő/hó.

2007. december 31-i záró létszám 482 fő

2008. december 31-i záró létszám 475 fő

Az ösztöndíj határozott időre 1, 2 vagy 3 évre nyerhető el. A meghatározott időszak letelte, valamint egyéb kilépés miatt 193 fő részére szűnt meg az ösztöndíj folyósítása. 2008. szeptember 1-jétől 186 fő ösztöndíjas került felvételre.

A Doktori Tanács Titkársága az előzőekben felsorolt feladatokkal összefüggésben 4.077,7 millió Ft kiadást teljesített, melyhez 4.091,5 millió Ft támogatás és 139,4 millió Ft saját bevétel kapcsolódott. A saját bevételből 120,7 millió Ft volt az előző évben képződött maradvány.

A 2008. évi gazdálkodás során keletkezett maradvány 153,2 millió Ft, amely az áthúzódó kötelezettségek teljesítéséhez szükséges.

2.2. Kutatóintézeti gazdálkodás

Az Akadémia gazdálkodásában a legnagyobb részt képviselik a kutatóintézetek. A kutatóintézeteket tevékenységük jellege alapján az Akadémiai törvény szabályozásával összhangban három nagy területre tagoljuk:

- Matematikai és természettudományi terület,
- Élettudományi terület,
- Társadalomtudományi terület.

A szakmai tevékenységi kör különbözőségétől függetlenül az intézeteket a gazdasági élet hatásai azonos módon és mértékben érintik, így általános gazdasági helyzetüket együttesen mutatjuk be.

2.2.1. Szervezeti változások

- A *Szilárdtest-fizikai és Optikai Kutatóintézetben* a Kristálytechnológiai és Kristályfizikai Osztály összeolvadása történt. A változást a két Osztály kezdeményezte, mivel már a jelenleg folyó tevékenységek nem indokolták a külön osztályt.
- A *Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézetben* az Információelméleti Osztály létszámának lecsökkenése miatt beolvadt a Valószínűség-számítási és Statisztikai Osztályba, így a tudományos osztályok száma 9-re csökkent.
- A *Műszaki Fizikai és Anyagtudományi Kutatóintézet* igazgatója teljesen új szervezeti felépítést alakított ki. Megszüntette a főosztály-struktúrát és a legmagasabb modulnak az osztályokat jelölte meg.

- *Az Atommagkutató Intézetben* az Alkalmazott Fizikai Főosztály szervezeti keretei között végzi további feladatait a Ciklotron Osztály, a Környezet- és földtudományi Osztály, az Elektronikai Osztály és a Mechanikai műhely.
- *A Kémiai Kutatóközpontban* az alábbi változások történtek: A Felületkémiai és Katalízis Intézet neve Nanokémiai és Katalízis Intézetre módosult. A Nanoszerkezeti Laboratóriumok alá kerültek beintegrálásra a Nukleáris Kémiai Laboratórium, a Reakciókinetikai Laboratórium és a Pordiffrakciós Laboratórium. Molekuláris Laboratóriumok néven egy új egység jött létre, mely két laboratóriumot foglal magába a Folyadékszerkezet Laboratóriumot és a Szupramolekuláris Laboratóriumot. Az Akadémia Elnöke által kiírta beruházási pályázatból elnyert támogatás segítségével a Fehérje Laboratórium került kialakításra.
- *A Földrajztudományi Kutatóintézetnél* a két tudományos osztály mellé egy geomorfológiai csoport alakult. A Geokémiai Kutatóintézet belsőellenőrzését és pénztárosi teendőit a Földrajztudományi Kutatóintézet látja el.
- *Az Állatorvos-tudományi Kutatóintézetben* 2008. április 15-ével igazgatóváltás történt. A szervezeti felépítés annyiban változott, hogy létrejött egy új témacsoport, így az intézetben összesen 9 témacsoport működik.
- *A Mezőgazdasági Kutatóintézetben* a szervezeti struktúra 2008. április 1-i hatállyal változott. Az intézet graduális és posztgraduális oktatási tevékenységével kapcsolatos feladatok koordinálására, a hazai és nemzetközi felsőfokú oktatási intézményekkel, kutatóintézetekkel folytatott képzési tevékenységének felügyeletére „Oktatási igazgatóhelyettes” került kinevezésre. A speciális nemesítési feladatok ellátására, a Kutatóintézet igazgatójának közvetlen felügyelete alatt „Génmegőrzési és Organikus Nemesítési Osztály” létesült. Az ügyvezető igazgatóhelyettes felügyelete alá tartozó szervezeti egységek köre bővült a „tudományos titkár” kinevezésével, akinek kiemelt feladata a hazai és külföldi pályázatok figyelése, a nyertes pályázatok menedzselése.
- *A Növényvédelmi Kutatóintézetben* korábban kialakított Ökotoxikológiai és Környezetanalitikai Osztály sikeresen integrálódott az intézet szervezetébe, a belső gazdálkodási rendbe, létszám-helyzete stabilizálódott, szakmai teljesítménye rendkívül eredményes volt. A korábban megszüntetett

Gyomnövény-kutatási Osztály felállítására változatlanul nem volt lehetőség. Szervezeti változást ugyan nem jelentett, de a beszámolási időszakban már érezhetővé vált az agrár- és ökológiai kutató hálózat működése.

- A *Szegedi Biológiai Központ* Biokémiai Intézetében új témacsoport kezdte meg működését.
- Az év folyamán megszűnt a *Regionális Kutatások Központja* keretein belül működő Alföldi Tudományos Intézet Szolnoki Osztálya, és a Közép- és Észak-magyarországi Tudományos Intézet Miskolci Osztálya.
- A *Politikai Tudományok Intézete* létrehozta a Latin-Amerika Kutatóközpontot, amelynek célja a latin-amerikai térség globális és regionális változásainak kutatása.
- A *Nyelvtudományi Intézetnél* végrehajtott átszervezés lehetővé tette, hogy azokon a területeken induljanak fejlesztések, amelyeken az elmúlt években megalapozott kutatások alapján a legtöbb új eredmény várható. Ezek a következők:
 - = a számítógépes és nyelvészeti kutatásokat ötvöző és közvetlen társadalmi-gazdasági kihatású nyelvtechnológia;
 - = az egyben lezajló nyelvi folyamatokat vizsgáló, egyszerre orvosi és alapkutatási jelentőségű kísérletes nyelvészet;
 - = a társadalmi konfliktusokban is nagy szerepet játszó kisebbségi nyelvi problémákat vizsgáló társas nyelvészet.

2.2.2. Gazdálkodási szabályok változása

- 2008. évre vonatkozóan megszűnt a korábbi években kötelezően előírt maradvány-tartási kötelezettség.
- Az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII.30.) Kormányrendelet módosítása 2008. január 1-jétől bevezette, hogy a felügyeleti szervnél, illetve a felügyelete alá tartozó költségvetési szervnél képződött, jóváhagyott előirányzat-maradvány más költségvetési szerv részére történő átadása – az európai uniós forrás igénybevételeivel megvalósuló programok előirányzatainak kivételével – csak a Fejezeti maradvány-elszámolási számlán keresztül történhet.

- Az általános forgalmi adóról szóló törvény bevezette a fordított adózás rendszerét. A kutatási tevékenységhez kapcsolódó anyag, eszköz, és szolgáltatások után felszámított Áfa visszaigénylés lehetősége ismét megnyílt.
- A Kormány a költségvetési szerveknél foglalkoztatottak átlagában a reálkeresetek 2007. évi szintjének 2008. évi megőrzése céljából eseti keresetkiegészítésről rendelkezett, mely 2008. évben két ütemben került kifizetésre 15.000, illetve 20.000 Ft/fő összegben.
- A Magyar Nemzeti Bank a 10/2007. (X.1.) MNB rendelete alapján 2008. március 1-től kivonta a készpénzforgalomból az 1 és 2 forintos érméket. A szükséges kerekítés szabályairól a 2008. évi III. törvény rendelkezett.

2.2.3. Gazdálkodással kapcsolatos tapasztalatok

A kutatóintézetek a beszámolási időszakban szerzett pozitív, illetve negatív tapasztalataikat az éves beszámoló szöveges indoklásában megfogalmazták.

Pozitív tapasztalatok

- Pozitívként értékelték az intézetek, hogy a 2008. január 1-jei hatállyal történő közalkalmazotti illetmény és pótlékalap emeléséhez a költségvetés központi forrást biztosított.
- A kötelező maradványképzésnek az eltörlése nagy könnyebbséget jelentett az intézeteknek.
- Az EU-s és hazai kutatóintézeti pályázatok önrészenek kiegészítő forrását nagyon pozitívnak értékelték az intézetek, mivel ezzel ellensúlyozni tudták azt, hogy egyes pályázatok terhére a valós kiadások egy része számolható csak el. A támogatás nagyban javította mind a szakmai, mind a pénzügyi stabilitást, tervezhetőséget.
- Az elnöki beruházási pályázat lehetőséget biztosított az európai geofizikai kutatások terén az elvárt szintre visszakerülni. (Geodéziai és Geofizikai Kutatóintézet)
- Pozitív hatásként értékelték az intézetek az év elején visszatartott egyensúlyi tartalék összegének folyamatos felszabadítását.

- A különféle pályázatokon elnyert források a 2008. évben is elősegítették a tudományos tevékenységek bővítését és a tárgyi feltételek fejlesztését. A kutatók hazai és nemzetközi elismertségét mutatja, hogy egyre több hazai és külföldi pályázó kéri együttműködésre közreműködőként, illetve konzorciumi tagként az intézeteket.
- A korábbi években a Mezőgazdasági Kutatóintézetben végrehajtott felújítások mérsékeltek az energiaárak növekedésének hatását. Megkezdődtek az előkészületek a 6 éve húzódó üvegház felújítására, melynek várható bekerülési értéke megközelíti a 90 millió Ft-ot.
- Az előző évekhez hasonlóan a Mezőgazdasági Kutatóintézetben a nemesített és honosított vetőmagok forgalmazásában közreműködő gazdasági társaságok a fokozatosan nehezedő külső körülmények között is érvényesíteni tudták a fajtajutalék beszedését és ezzel eredményesen közreműködtek az intézeti saját bevételek realizálásában.
- A Mezőgazdasági Kutatóintézetben működik Európa egyik legnagyobb fitotronja. Az itt végzett kísérletek eredményeire alapozva az intézet közel két évtizede foglalkozik a klímaváltozás várható hatásainak alap- és alkalmazott kutatásával, azok mértékének meghatározásával. Az eredményeket az Európai Unió Magyarországon elsőként ismerte el a benyújtott pályázati program elfogadásával, melyben az intézet arra vállalkozott, hogy e témában Közép-Európára kiterjedő regionális szintű képzési és kutatási központtá válik. A központ feladata, hogy elősegítse a mezőgazdaságban a kutatók, nemesítők, innovációs szakemberek, mezőgazdászok képzésén keresztül a klímaváltozás hatásainak következményeire történő felkészülést.
- A Növényvédelmi Kutatóintézet számára nagy segítség volt az Akadémia felújítási támogatása, melyből lehetőség nyílt a teljes tetőfelújításra, valamint a rendkívüli időjárás miatt életveszélyessé vált melléképület használhatóvá tételére. Némi saját forrás felhasználásával pedig olyan korszerű burkolatú, szigetelésű helyiségeket lehetett kialakítani, amelyek az eddiginél jobban szolgálhatják a tudományos alaptevékenységet.
- Az Ökológiai és Botanikai Kutatóintézetben befejeződött az üvegház építésének I. üteme, melynek átadása 2008. áprilisban megtörtént. Az új

üvegházba betelepítésre került mintegy 1800 kaktusz illetve pozsgás taxon. A növényanyag nagy része Magyarországon csak itt található meg, génalap tartalék, értékük felbecsülhetetlen. Az üvegházi gyűjtemények a szakmai és közoktatás fontos helyszínei.

- A Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézetben az Akadémia által meghirdetett infrastrukturális pályázat kapcsán lehetőség nyílt egy mobil laboratórium kialakítására.
- Együttműködési megállapodás előkészítése céljából kapcsolat felvételre került sor a Kínai Társadalomtudományi Akadémiával. (Politikai Tudományok Intézete)
- Jelentős nemzetközi rendezvények szervezésére került sor „A francia elnökség és az Európai Unió Francia-magyar találkozási pontok” címmel. (Politikai Tudományok Intézete)
- Kutatási pályázatokhoz kapcsolódóan megrendezésre került a „Konzervativizmus a XXI. század elején” című konferencia. Az „Európai pártcsaládok és ideológiák a XXI. század elején” címmel pedig előadássorozat készült. (Politikai Tudományok Intézete)
- Az Irodalomtudományi Intézet elismeréssel szól az Illyés Gyula Archívum és Műhely részére biztosított akadémiai támogatásról.

Negatív tapasztalatok, hatások

- A Kincstári körben való gazdálkodással nagymértékben növekedett a gazdasági adminisztráció, melyből a korábbi évek létszámcsökkentése miatt csak a határidős feladatok ellátását tudja megoldani. A jelenlegi gazdasági adminisztráció, a szakmai előírások, rendeletek, törvények változásának nyomán követésére alig marad idő. (Atommagkutató Intézet)
- A számítástechnikai rendszer fenntartása és üzemeltetése nehéz a pénzügyi feltételek hiánya miatt. Pl.: a diplomás számítástechnikusok bérhelyzete nem megfelelő, szerver szobák felújítására nincs pénzügyi keret stb. (Konkoly-Thege Miklós Csillagászati Kutatóintézet)

- Negatív hatása van az Európai Unió pályázatok utófinanszírozási rendszerének, mely igen nagy pénzügyi feszültséget okoz. (Konkoly Thege Miklós Csillagászati Kutatóintézet)
- Az OTKA pályázatok költségelszámolása egyre bonyolultabb, mivel a 2007. végén a projektek pénzügyi elszámolásait a november 30-i állapot szerint kellett összeállítani, így a 2008. évi főkönyvi könyvelés mellett már külön analitikát kellett bevezetni annak érdekében, hogy a tárgyévet megelőző hónap adatai ne maradjanak ki a beszámolóból. Még negatívabb, hogy az OTKA Iroda legújabb tájékoztatójában közli, hogy a jövőben nem adott pénzügyi évre, hanem a pályázatok indulásának hónapjától számított 12 hónap kiadásairól kell számot adni. (Geodéziai és Geofizikai Kutatóintézet, Közgazdaságtudományi Intézet)
- Negatív hatásként értékelhető az NKTH-nak a GVOP pályázatokhoz kapcsolódó pénzügyi elszámolási rendje. A pályázatok pénzügyi elszámolása bonyolult. Az okleveles könyvvizsgáló teljes körű pénzügyi vizsgálatának ellenére a bizonylatokat másolatban csatolni kell az elszámoláshoz. Az elszámoláshoz kapcsolódó szabályozás bonyolult és felesleges munkaráfordítást igényel. (KFKI Rézecske- és Magfizikai Kutatóintézet)
- Komoly probléma, hogy az NKTH az elszámolt és befejezett pályázatok forrását, valamint az új pályázatok előlegét, ami már az év első negyedében esedékes lett volna ismét csak december hónap végén utalta. (Kémiai Kutatóközpont)
- Külső gazdasági környezet tekintetében újabb negatív hatás, hogy a Kémiai Kutatóközpont már nem pályázhat önállóan új pályázati kiírásokon, hanem csak egy működő vállalkozás mellett, annak résztvevőjeként.
- A központi felújítási keret elmaradása több intézetnél is problémát jelentett. Az Állatorvos-tudományi Kutatóintézetnél ismételen elmaradt a már 4 éve halogatott és minden évre betervezett állatházi fűtési rendszer felújítása. A Balatoni Limnológiai Kutatóintézet a szükséges karbantartásokat, kisebb felújításokat saját forrásból ugyan el tudta végezni, de fontos lenne az intézeti főépületek nyílászáróinak festése, javítása, a külső vakolat javítása, a szolgálati lakások külső hőszigetelő vakolása, a nyílászárók cseréje, javítása, festése, a fűtéskorszerűsítés továbbfejlesztése. A Kísérleti Orvostudományi

Kutatóintézetben is egyre nagyobb problémát jelent az épület öregedéséből származó szinten tartási munkák finanszírozása. A Szegedi Biológiai Központ infrastruktúrájának jelentős része közel 40 éve lett üzembe helyezve. Ez idő alatt mind az épületgépészeti berendezések, mind az épületrészek bizonyos elemei technikai és erkölcsi értelemben is elavultak.

- A forint árfolyam hullámzása, majd év végi zuhanása az FP6 programok elszámolásánál gondot okozott.
- Az eredeti, elemi költségvetési támogatás az intézetek többségénél alig több, mint a tervezett személyi juttatások és munkaadókat terhelő járulékok összege, a működtetést az intézeteknek saját bevételeik terhére, illetve a megtakarításaikból kell tudniuk megoldani. Az intézetek bevételfüggősége változatlanul fennáll. Az intézeteknek a működőképesség érdekében rendkívül takarékos gazdálkodást kellett folytatniuk.
- Az intézeti gazdálkodás szempontjából problémát jelent a pályázati előlegek kiszámíthatatlansága, a Támogató részéről az előlegek kifizetése több hónapos késéssel is történhet. (Állatorvos-tudományi Kutatóintézet, Szegedi Biológiai Központ)
- Általános panasz az intézetek részéről, hogy a 2008. évben a pályázati lehetőségek erősen beszűkültek.
- A Mezőgazdasági Kutatóintézetben a továbbra is növekvő input árak – különösen az energiaárak – miatt egyre nehezebb finanszírozni a nagy energia felvétellel üzemelő fitotron egységet és az intézethez tartozó nagykiterjedésű terület karbantartását.
- Az EU-hoz tartozó több tagországban megoldott a köztermesztésben felhasznált kalászos növények vetőmagjai után – a visszavetett vetőmagok esetében is – a fajtatulajdonost megillető fajtajutalék érvényesítése. Magyarországon a jelenlegi jogi környezetben ez nem megoldott, ezért a kalászos növények fajtatulajdonosainak jelentős összegű árbevétel kiesést kell elviselni. (Mezőgazdasági Kutatóintézet)
- A Mezőgazdasági Kutatóintézetben továbbra sem megoldott a székhelyükön található jelentős kiterjedésű tó állagának megóvása. A szakhatóság büntetés kiszabását helyezte kilátásba a megoldás elodázása esetén. A rekonstrukció becslések szerint közel 100 millió Ft ráfordítást igényelne.

- A belföldi és az Európai Unió pályázatok elszámolása nehézkes, bürokratikus. A pénzügyi rendezés sok esetben 1-2 év csúszással történik meg (Regionális Kutatások Központja)
- A költségvetés az inflációt nem követi, az üzemeltetés- fenntartás növekvő kiadásai nehezen biztosíthatók (Regionális Kutatások Központja, Jogtudományi Intézet, Néprajzi Kutatóintézet, Művészettörténeti Kutatóintézet)
- A folyóiratok beszerzése forráshiány miatt egyre nehezkesebb (Regionális Kutatások Központja)
- A külföldi kutatási projektek esetében az utófinanszírozás nehezíti a megvalósítást.
- Több intézet nem tudja segédmunkatársi besorolásból előresorolni kutatóit, mivel ehhez nem rendelkezik megfelelő forrással.

2.2.4. A kutatóintézetek által végzett tevékenység gazdasági jellemzői

A kutatóintézetek szakmai feladatai teljesítését a gazdálkodás szemszögéből a következőkkel lehet jellemezni:

- A kutatási és egyéb, az alaptevékenységi körbe tartozó feladatok teljesítéséhez 22.128,4 millió Ft működési célú és 1333,8 millió Ft felhalmozási célú támogatást vettek igénybe, melyet 14.220,7 millió Ft saját bevétellel egészítettek ki, 3.497,5 millió Ft az előző évek tartalékainak felhasználásából származott.
- A vállalalkozási tevékenység szakfeladaton elszámolt és az alaptevékenységre történő visszaforgatás utáni bevétele 1.515,2 millió Ft volt, melyből 427,8 millió Ft a korábbi időszakban keletkezett tartalék felhasználásából eredt. A tárgyévi eredményből 175,2 millió Ft visszaforgatás történt. A realizált vállalalkozási eredmény 257,9 millió Ft volt, melyből 176,6 millió Ft-ot 2009. évben az alaptevékenység ellátására kívánnak a kutatóintézetek fordítani.

- A teljesített kiadások 35.734,7 millió Ft-ot tettek ki, mely összeg közel 5,1%-kal magasabb az előző évihez képest. A teljesített kiadások 61,6%-a személyi juttatási és járulék jogcímeken keletkezett.

Tudományterület	adatok E Ft-ban	
	Előirányzat-maradvány	Vállalkozási eredmény
Matematikai és természettudományi terület	1.706.254	522.180
Élettudományi terület	1.821.867	35.031
Társadalomtudományi terület	1.360.398	-
Kutatóintézetek együtt	4.888.519	557.211

A kiemelt adatok szerint a kutatóintézetekben 2008. évben keletkezett tartalékok együttes összege 5.445,7 millió Ft volt, mely 89,8 %-a az alaptevékenységből keletkezett. Az alaptevékenységi maradvány döntően áthúzódó kutatási feladatokkal hozható összefüggésbe.

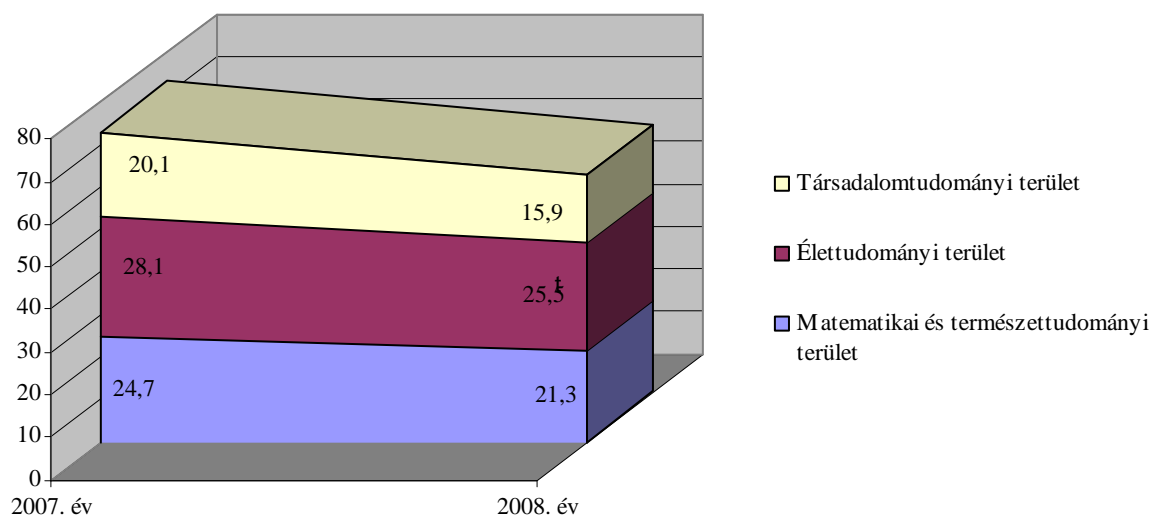
A vállalalkozási eredmény 93,7%-a a matematikai és természettudományi kutatóintézeteknél, ezen belül az Atommagkutató Intézetnél (0,5%), az Izotópkutató Intézetnél (33,5%), a Kémiai Kutatóközpontnál (8,2%), és a Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézetnél (57,8%) keletkezett.

Az előző évek vállalalkozási eredményéből 124,2 millió Ft-ot az alaptevékenység érdekében 2008. évben felhasználtak, illetve 2009. évben 176,6 millió Ft-ot terveznek felhasználni.

A kutatóintézetek közül mindössze tizenegy intézet végzett vállalalkozási tevékenységet.

A gép-műszer állomány használhatósági fokának alakulása tudományterületenkénti megoszlásban:

Tudományterület	Használhatósági szint %	
	2007.	2008.
Matematikai és természettudományi terület	24,7	21,3
Élettudományi terület	28,1	25,5
Társadalomtudományi terület	20,1	15,9

A teljesen 0-ra leírt, de még használatban lévő gép-műszer állomány 2008. évben 11.741,0 millió Ft volt, mely a teljes állomány 47,3%-át tette, mely az előző időszakhoz viszonyítva közel 7,8 %-kal magasabb, amely az eszközállomány jelentős mértékű elavultságát jelzi.

A gép-műszer beszerzésekre fordított beruházási kiadások az előző évhez képest 24,4 %-kal emelkedtek.

2.3. Támogatott kutatóhelyek gazdálkodása

A 2008. évi működés feltételeinek főbb vonásai

A 2008. év folyamán a kutatócsoportok létszáma nem változott, 30 kutatócsoport a matematika és természettudományi területen, 25 kutatócsoport az élettudományok területén, míg 24 kutatócsoport a társadalomtudományok területén dolgozott.

2008 folyamán újabb társult tagsági kérvény nem érkezett az AKT-hoz, így a társult tagi státussal rendelkező csoportok száma változatlanul 12 maradt.

Anyagi feltételek

A kutatócsoport hálózat 2008. évi működésére és működtetésére kapott költségvetési támogatás döntően személyi juttatásokra került felhasználásra, a dologi kiadások igen kis arányt képviseltek a költségvetésen belül.

Támogatások a központi fejezeti kezelésű forrásokból

A kutatóhálózat működtetéséhez pozitívan járult hozzá az a tény, hogy a kutatócsoportok részesülhettek az Akadémia központi fejezeti kezelésű forrásaiból. Ennek folyamán a kutatócsoportok 3.990 E Ft értékű támogatást használhattak nemzetközi kapcsolataik ápolására (konferenciákon, szimpóziumokon való részvételre, nemzetközileg elismert külföldi tudósok meghívására).

A kutatócsoportok a 2008-ban induló fiatal kutatói álláshelyek közül 9 státust tölthettek be.

Egy fiatal kutatónk nyert el támogatást nemzetközi konferencián történő részvételre.

A kutatás technikai és információs hátterének javítására az Akadémia Elnöke által kiírt egyszeri beruházási támogatásból a TKI kutatócsoportjai 62.435 E Ft összeget nyertek el.

Pályázati tevékenység

A kutatócsoportok által elnyert OTKA, NKTH, más tárcáktól elnyert támogatás, GVOP, illetve külföldi (EU és egyéb) pályázatok jelentősen hozzájárultak az adott kutatócsoportok kutatási tevékenységének eredményes és színvonalas végzéséhez. A pályázatok sajátos feltételrendszereiből adódóan a pályázatban résztvevő kutatócsoportok a létrejövő konzorciumokon belül igen szorosan és hatékonyan működtek együtt akadémiai kutatóintézetekkel, egyetemi tanszékekkel és intézetekkel. Nehézséget jelent – elsősorban a nemzetközi pályázatok esetében – az elnyert támogatási összegek előfinanszírozása.

A kutatóhálózat működése

Minőségbiztosítás

Megkezdődött a 2009. évben esedékes „félidős” kutatócsoporti beszámoltatás előkészítése. Döntés született a beszámoltatás során értékelendő paraméterekről, a bírálat szempontjairól, a lebonyolítás technikájáról és ütemezéséről. A Kutatóintézeti Főosztállyal és az Információtechnológiai Osztállyal együttműködve folyamatosan halad a beszámoltatás szervezése.

Szellemi tulajdon hasznosítás

Az akadémiai reformfolyamat célkitűzéseiből kiindulva elindult, és jelenleg is folyik a szellemi tulajdon értékesítésben az eddiginél fokozottabb részvétel megvalósítási lehetőségeinek felmérése, a folyamat szabályozása.

A működés szabályozása

A Hálózati Tanács az év folyamán szabályozta a hálózat kutatóinak külföldi tartózkodásával kapcsolatos eljárást, valamint a hálózatban lefolytatandó tudományos minősítő eljárás, és az elősorolás rendjét. A gazdálkodási szabályok változása miatt Igazgatói utasításokban kerültek szabályozásra a gazdálkodással kapcsolatos teendők.

Éves beszámoló

Megváltozott az éves szakmai beszámoltatás rendje. A kutatócsoportok a 2008. évtől kezdődően éves beszámolóikat a Titkárság által működtetett, a kutatóintézetek által is használt web felületre töltik fel. Kutatócsoportok eredményei a Kutatóintézeti Főosztály által szerkesztett kiadványban a kutatóintézetek eredményeivel együtt, közös kiadványban jelennek meg.

Díjak

2008-ban 11 kutató nyerte el az Akadémiai Ifjúsági Díjat, 2 kutató pedig Junior Prima díj elismerésben részesült. Az elmúlt években fiatal kutatói álláshelyen végzett kiemelkedő, sikeres munkájáért 6 fiatal kutató részesült elismerő Oklevélben.

A támogatott kutatóhálózat 2008. évi tevékenységéről összefoglalóan megállapítható, hogy a 79 kutatócsoportból álló támogatott kutatóhálózat a jelentkező nehézségek ellenére – pályázati források elnyerésével – eredményesen tevékenykedik. A TKI keretében alkalmazott kutatók mellett a kutatóhálózatban meghatározó szellemi potenciált jelentenek a nem TKI állományú kutatócsoport vezetők és az adott téma művelésébe bekapcsolódó elismert kutatók.

A kutatóhálózat továbbra is jól szolgálja az Akadémia és a felsőoktatás közötti kapcsolat és együttműködés szélesítését. A korábbiakhoz hasonlóan továbbra is érvényesül az a tendencia, hogy a kutatócsoportok kutatói tevékenyen részt vesznek a felsőfokú intézmények graduális- és posztgraduális oktató munkájában.

Az Iroda előzőekben felvázolt tevékenységéhez 2.318,4 millió Ft működési célú és 78,7 millió Ft felhalmozási célú támogatás, valamint 511,9 millió Ft saját bevétel állt rendelkezésre, melyből 201,0 millió Ft a korábbi időszakban képződött tartalékok igénybevételeiből adódott.

A feladatok teljesítése érdekében 2.536,5 millió Ft kiadás merült fel. A 2008. évi gazdálkodásból 372,5 millió Ft maradvány keletkezett, mely a 2009. évre áthúzódó kötelezettségek finanszírozásához szükséges.

2.4. A Könyvtár gazdálkodásának jellemzői

A kínai magyar évad („Szabadság, szerelem”) alkalmából 2008. március 17. és május 4. között a Keleti Gyűjtemény Hongkong legrangosabb múzeumában (University Museum and Art Gallery) rendezett nagyszabású kiállítást Stein Aurél életéről és munkásságáról, *Fascinated by the Orient: Aurel Stein (1862-1943)* címmel. A kiállítást mintegy ötezer látogató tekintette meg.

Megkezdték egy tudományos repozitórium kialakítását OTKA támogatással, OTKA-MTA Könyvtára együttműködéssel. Az elektronikus tartalmak archiválásának és hozzáférhetővé tételének biztosítása nemzetközi szabványok alapján, OAI rendszerben történik, a feltöltés és a metaadat-szerkezet kialakítása folyamatos.

A könyvtár stratégiai tervében és a kapcsolódó költségvetési tervben meghatározott mértéket meghaladóan, 8 millió forinttal csökkentették a béreket és járulékokat. Átcsoportosítva így több forrást biztosítottak állománygyarapításra.

Sikeres konzorciumi pályázatot nyújtottak be az Oktatási és Kulturális Minisztérium „Reneszánsz év” pályázatára. A hat kutatóintézetrel együtt elnyert közel 19 millió forintot a Magyar Digitális Képkönyvtárhoz való csatlakozásra és a kapcsolódó infrastruktúra fejlesztésére fordítjuk.

A több fórum által jóváhagyott és elfogadott stratégiai terv alapján megkezdték a könyvtári munkafolyamatok átszervezését és korszerűsítését. Első lépésben összevonták a korábban három osztályon végzett állománygyarapítást, és

Gyűjteményszervezési Osztályként működtetik a minden dokumentumtípusra és beszerzési formára kiterjedő állományépítést. Ez maga után vonta azt, hogy a Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztály folyóirat részleggel bővült.

Takarékosabb gazdálkodást folytattak: jelentősen csökkentették az őrző-védő funkcióval járó költségeket, műszaki fejlesztés eredményeként visszaszorították az energiafogyasztást, bevezették a szelektív hulladékgyűjtést, az év végén pedig eladták a gépkocsit és külső szállítócéggel kötöttek szerződést a szükséges szállítási feladatok ellátása érdekében.

Az év elején kapott 50 millió forint többlettámogatás nagymértékben segíti a stratégiai tervben meghatározott célok elérését. Ezt az összeget 2008-ban állománygyarapításra fordították.

A Könyvtár hagyományos, az alapító okiratban meghatározott feladatkörei a következők voltak:

- állománygyarapodás,
- feldolgozás,
- kölcsönzés,
- információellátás,
- tudományos munka,
- levéltári feladatok.

Az egyes feladatok 2008. évi jellemző adatait a **3. számú melléklet** tartalmazza.

A 2008. évi gazdálkodási feladatainak teljesítése érdekében 622,6 millió Ft kiadást teljesítettek, a kiadás 54,8 %-át a személyi juttatások és járulékok tették ki.

A kiadás teljesítéséhez 555,5 millió Ft működési célú és 17,9 millió Ft felhalmozási célú támogatás állt rendelkezésre, ezt az összeget 99,7 millió Ft összegű saját bevétel egészítette ki. A saját bevételből 13,7 millió Ft volt az előző évben keletkezett maradvány.

A beszámolási időszakban 50,5 millió Ft maradvány keletkezett, mely áthúzódó kötelezettségek teljesítéséhez szükséges.

2.5. Akadémiai Létesítmények Fenntartása és Üzemeltetése

Az MTA ALFA végzi, melynek feladata több akadémiai ingatlan üzemeltetése, kezelése. Ezen belül főbb tevékenységi körei a következők:

- A Budaörsi úti Kutatóház, az MTA Székháza, Irodaháza és esetileg meghatározott egyéb ingatlanjainak tartós vagy átmeneti üzemeltetése, fenntartása.
- A székházi rendezvények szervezése, az azokkal kapcsolatos feladatok ellátása.
- Akadémiai ingatlanok értékesítése, bérbeadása, közbeszerzési tenderek lebonyolítása eseti kijelölés alapján.
- Építési-beruházási és felújítási, lebonyolítási és műszaki ellenőrzési tevékenység.
- Az akadémiai törzsvagyron kijelölt részének analitikus nyilvántartása.
- Az alaptevékenység üzemeltetési, fenntartási és rendezvény szolgáltatás körében kiegészítő tevékenység végzése, a köztisztviselőket szolgáló zártkörű Tudós Kávézó üzemeltetése.
- Az akadémikusok és a Titkárság hivatalos, közéleti és egyéb célú utazásainak biztosítása az Akadémiai Gépkocsi Szolgálaton keresztül.

A Szolgálat 2008. évben 408,1 ezer kilométert teljesített, ami 6,9%-kal nagyobb, mint az előző időszakban. A gépkocsi állomány a fuvarfeladatok teljesítésére megfelelő volt.

Az ALFA által végzett feladatok teljesítése érdekében 1.444,7 millió Ft kiadás merült fel, melyhez 513,2 millió Ft működési célú és 260,7 millió Ft felhalmozási célú támogatás, valamint 705,5 millió Ft saját bevétel kapcsolódott, melyből 64,5 millió Ft az előző évi maradvány-igénybevétele volt. A 2008. évi gazdálkodásból 34,7 millió Ft maradvány keletkezett melyből 4,2 millió Ft vállalkozási eredmény alaptevékenységi felhasználásból képződött. Ezek a 2009. évre áthúzódó kötelezettségek finanszírozásához szükségesek.

2.6. Kutatásszervezési és nemzetközi kapcsolatok

Az Akadémia kutatási tevékenységét elősegítő – az intézményi alapító okiratokban meghatározott – feladatok a következők voltak:

= *Kutatás - szervezési feladatok*

- Köztisztviselési adatbázis és köztisztviselési adattár építése, működtetése
- Szolgáltatás
- Kutatás
- Információtechnológiai feladatok

= *Nemzetközi kapcsolatok szervezése, bonyolítása*

Az egyes feladatok 2008. évi jellemző adatait a **4. számú melléklet** tartalmazza.

A Nemzetközi Együttműködési Iroda 2008. december 31-én megszűnt. A nemzetközi kapcsolatokkal kapcsolatos feladatait az MTA Titkárságának a Nemzetközi Kapcsolatok Főosztálya és a Pénzügyi Főosztálya vette át jogutódként, a vári Vendégház üzemeltetése a Társadalomkutató Központhoz került.

A kutatásszervezési és nemzetközi tevékenység keretében végzett feladatok teljesítése érdekében 927,2 millió Ft kiadás merült fel, melyhez 778,1 millió Ft működési célú és 21,1 millió Ft felhalmozási célú támogatás, valamint 149,9 millió Ft saját bevétel kapcsolódott, melyből 61,7 millió Ft az előző évi maradvány-igénybevétele volt. A 2008. évi gazdálkodásból 21,9 millió Ft maradvány keletkezett, mely az áthúzódó kötelezettségek finanszírozásához szükségesek.

2.7. Területi akadémiai bizottságok titkárságai gazdálkodásának jellemzői

A területi akadémiai bizottságok tevékenységének legfontosabb célja a régiókban folyó tudományos munka ösztönzése, támogatása és koordinálása.

Alapvető feladatuk a régiókban működő tudományos kutatók munkájának összefogása, a régiókat érintő különböző gazdasági, területfejlesztési és környezetvédelmi döntések tudományos megalapozása, továbbá a tudomány eredményeinek közvetítése és népszerűsítése az érdeklődő nagyközönség felé.

Szakmai tevékenység:

A Bizottságok a 2008. évben tudományszervezési tevékenységüket összesen 63 szakbizottságban és 388 munkabizottságban látták el, illetve a 2008-2011-es ciklusra új elnökségek megválasztására is sor került.

Számos hazai és nemzetközi konferenciát szerveztek, melyek keretében megtartott előadások, szakmai bemutatók és kiállítások jelentősen hozzájárultak a tudományos továbbképzéshez. A rendezvények száma összesen 1093 volt.

Az intézmények továbbra is kiemelt feladatnak tekintették az önkormányzatokkal, felső- és közoktatási intézményekkel, valamint a kutatóintézetekkel való szoros együttműködést. Eredményes volt a határon túli köztestületi tagokkal való kapcsolattartás, melynek keretében egyre több határon túli köztestületi tag vesz részt az egyes szakbizottságok munkájában. Figyelmet fordítottak a tudományos közélet összehangolása és a tudományos eredmények terjesztése mellett a többi területi bizottsággal való együttműködésre is. Ennek érdekében területi bizottsági találkozót szerveztek Szegeden, ahol tájékoztatták egymást munkájukról, terveikről és az egyéb aktuális kérdésekről.

A Magyar Tudomány Ünnepe programsorozat keretében számos kitüntetést adtak át, továbbá hangversenyeket szerveztek, és kiadványok megjelentetését is támogatták.

A gazdálkodási környezet alakulása:

Az Akadémiai Központok költségvetése a 2008. évben is csak nagyon takarékos gazdálkodás mellett tudta biztosítani a folyamatos működést.

A megnövekedett kiadások fedezetét a székházak vendégszobáinak, valamint az előadó- és tárgyalótermeinek bérbeadásából származó bevételek növelésével igyekeztek biztosítani.

A Területi Akadémiai Bizottságok Titkárságai 2008. évi gazdálkodásához 205,9 millió Ft működési célú és 27 millió Ft felhalmozási célú költségvetési támogatás, valamint 154,8 millió Ft saját bevétel állt rendelkezésre, melyből 11,2 millió Ft az előző évi maradványból keletkezett.

A 2008. évi gazdálkodásból 45,8 millió Ft maradvány keletkezett, mely az áthúzódó feladatok finanszírozásához és az önrevíziós befizetés teljesítéséhez szükséges.

2.8. Az Igazgatási ágazat gazdálkodásának jellemzői

Az Igazgatás költségvetésében eddig megtervezett köztestületi feladatok kezelése 2007. január 1-jétől külön alcímen jelenik meg, ezáltal az igazgatási feladatok kizárólag az MTA Titkársága működtetési feladatait tartalmazza. Ezek alapján a feladatok, a hozzájuk tartozó kiadási és bevételi adatokkal külön jelennek meg.

Az igazgatási ágazat kiadásai közé az alábbi feladatok tartoznak:

- A Titkárság létszám- és illetménygazdálkodása,
- Az Akadémiai Tudományos Testületi Titkárság keretén belül működő tudományos osztályok, valamint bizottságaik, illetve munka- és albizottságaik pénzügyi kereteinek nyilvántartása, változásainak követése és ezekből kifizetések teljesítése,
- Kiküldetéssel, reprezentációval, munkába járással kapcsolatos, valamint egyéb személyi kifizetések teljesítése, mint elnöki, főtitkári jutalmak, pedagógus kutatók díjai és pályadíjak,
- A működéshez szükséges irodaszerek, könyvek, nyomtatványok, folyóiratok biztosítása, az intézmény üzemeltetéséhez szükséges postai és egyéb szolgáltatások biztosítása,
- Gazdasági és Szociális Tanács Titkárságának Akadémián belüli működésének teljes körű pénzügyi és számviteli lebonyolítása,
- Az MTA brüsszeli képviseleti irodájának fenntartásával és működésével kapcsolatos pénzügyi elszámolások,
- WSF Titkárság működésének pénzügyi-számviteli feladatainak ellátása,
- Az akadémikusok jóléti ügyeinek intézése,
- A Titkárság működésének biztosítása,
- Doktori Tanács Titkárság működtetése,
- Akadémikusok tiszteletdíjának folyósítása.

A Titkárság az előzőekben felsorolt feladatai teljesítéséhez 1.252,1 millió Ft működési célú támogatással és 171,5 millió Ft saját bevétellel rendelkezett, melyből 66,3 millió Ft az előző évi maradvány igénybevételéből, 21,2 millió Ft a Központi Lakásépítési Alapot érintő törlesztésekből adódott.

A feladatok teljesítése során 1.320,1 millió Ft kiadás merült fel, melynek 86,7 %-át személyi juttatások és a munkáltatót terhelő járulékok kifizetésére fordítottak.

A 2008. évi gazdálkodásból 103,5 millió Ft maradvány keletkezett, amely az áthúzódó feladatok teljesítéséhez szükséges.

A köztisztviselői feladatok tartoznak:

- Köztisztviselői feladatok ellátása, ideértve a közgyűlésekkel kapcsolatos feladatokat.
- Határon túli magyarok tudományos titkárságának „Kapcsolatok program”-jának teljes körű lebonyolítása pénzügyi és számviteli szempontból.
- Különböző pályadíjak, kegyeleti kiadások, tudóssegélyek számfejtése, kifizetés, folyósítása
- Roma ösztöndíj folyósítása.

A Köztisztviselői feladatok az előzőekben felsorolt feladatai teljesítéséhez 134,6 millió Ft működési célú támogatással és 29,2 millió Ft saját bevétellel rendelkezett, melyből 16,8 millió Ft az előző évi előirányzat-maradvány felhasználásából származott.

A feladatok teljesítése során 138,8 millió Ft kiadás merült fel, melynek 42,1%-át személyi juttatások és a munkáltatót terhelő járulékok kifizetésére fordítottak.

A 2008. évi gazdálkodásból 25,0 millió Ft maradvány keletkezett, amely az áthúzódó feladatok teljesítéséhez szükséges.

2.9. A Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia gazdálkodásának jellemzői

A Magyar Tudományos Akadémia Közgyűlése 1992. májusában alapította meg a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémiát. A Közgyűlés célja az volt, hogy visszatérjenek az alapító Széchenyi István eredeti gondolatához, és a tudósok mellett ismét jelen legyenek az irodalom és a művészetek képviselői az Akadémián, a mai kor igényeinek megfelelően azonban önálló, társult formában.

A Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia 2008. évi főbb szakmai feladatai a következők voltak:

- Székfoglaló előadások
- Irodalmi estek – emlékülések
- Koncertek
- Kiállítások

December 15-én tartotta meg a Széchenyi Akadémia éves közgyűlését, amelynek egyetlen napirendi pontja volt: a magas kora miatt posztjáról leköszönt Jancsó Miklós elnök és Lator László ügyvezető elnök utódjának megválasztása. A jelölőbizottság mindkét tisztségre három-három jelöltet javasolt. A közgyűlés határozatképes volt. Elnöknek Dobszay László zenetörténész-karmestert, ügyvezető elnöknek Ferencz Győző költő-irodalomtörténész-műfordítót választotta meg a tagság, az első fordulóban érvényes szavazatok alapján.

A Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia 2008. évben a szakmai feladatok ellátásához 16,3 millió Ft működési célú és 0,6 millió Ft felhalmozási célú támogatással, valamint 0,6 millió Ft saját bevétellel számolhatott. A 2008. évi szakmai feladatok teljesítéséhez 17,4 millió Ft kiadás merült fel.

A 2008. évi gazdálkodásból 0,1 millió Ft maradvány keletkezett.

2.10. Jóléti intézmények gazdálkodása

A jóléti intézmények feladatköre:

- Gyermekintézmény

Az Akadémiai Óvoda és Bölcsőde az akadémiai dolgozók 18 hónapostól 3 éves korú, illetve 3-7 éves korú gyermekeinek gondozását, nevelését, valamint iskolára való felkészítését biztosítja.

- Üdülők

A Tudós- és Hivatali Üdülők alaptevékenységként az akadémikusoknak és hozzátartozóiknak, továbbá az intézetek és a Titkárság munkatársainak üdültetését, pihenését látják el. Az alapfeladatukkal összefüggésben biztosítják az épületek fenntartását és üzemeltetését, konferenciákat, tudományos és kulturális rendezvényeket szerveznek, illetve külső étkeztetést és vendéglátást bonyolítanak.

Szervezeti változások:

A jóléti intézményeknél a 2008. évben szervezeti változás történt. Az Akadémiai Óvoda és Bölcsőde 2008. január 1-jétől részben önállóan gazdálkodó, kincstári körbe tartozó köztestületi költségvetési szervvé alakult, pénzügyi-gazdasági feladatait a Mátrafüredi Akadémiai Üdülő látja el. Az új besorolás az intézmény szakmai önállóságát nem érinti.

A gazdálkodási környezet alakulása:

- Az Óvoda és Bölcsőde nevelőtestülete a 2008. évben is magas színvonalú szakmai felkészültséggel végezte munkáját.

Sokrétű, színes programokat szerveztek a gyermekek számára az intézményen belül, illetve kirándulások formájában is (pl. zenei műsorok, táncterápia, tartásjavító torna, múzeumlátogatás, hagyományőrző programok).

Az intézmény 15 bölcsődei és 75 óvodai férőhellyel kezdte az évet, melyet évközben 15 bölcsődei és 15 óvodai férőhellyel bővítettek. Az igénybevétel továbbra is 100 %-os.

- A Tudós- és Hivatali Üdülők esetében az üdültetési és szervezési feladatokat a 2008. évben is közvetlenül az üdülőkben végezték. A személyes kapcsolatok hozzájárultak az állandó visszatérő vendégkör kialakításához, azonban a

kihasználtság további növelése érdekében új intézkedéseket is bevezettek. Elektronikus és nyomtatott hirdetések formájában igyekeztek ismertebbé tenni az üdülőket, interneten történő jelentkezéseket is elfogadnak, valamint üdülési csekk elfogadó helyé váltak.

- A mátrafüredi üdülő és az Alkotóház továbbra is egész évben színvonalasan üzemelt. Az intézményi bevételeik magas aránya a különféle rendezvények lebonyolításából, valamint a férőhelyek számának bővítéséből származnak.
- A mátraházai üdülőben az üdültetés változatlanul magas színvonalon biztosított úgy a többnapos tanácskozások, továbbképzések, mint a kedvezményes, illetve önköltséges üdülővendégek részére.
- A szezonálisan működő üdülők közül Balatonalmádinál és Balatonvilágosnál jelentős problémát okozott, hogy az elő- és utószezonban alacsony volt a vendégek száma. A siófoki üdülő viszont iskolás csoportok fogadásával, konferenciák és egyéb rendezvények bonyolításával tudta kihasználtságát és ezáltal bevételeit növelni. A szezonális üdülőkben zömmel kedvezményes üdülést vettek igénybe a vendégek. A szabad férőhelyek értékesítése önköltségi áron történt, mely az előző évekhez képest – az üdülési csekk elfogadása következtében – kedvezőbben alakult.

A jóléti intézmények 2008. évi gazdálkodásához 249,2 millió Ft működési célú és 52 millió Ft felhalmozási célú költségvetési támogatás, valamint 296,8 millió Ft saját bevétel állt rendelkezésre, melyből az előző évi tartalék 12,5 millió Ft volt.

A 2008. évi gazdálkodásból származó maradvány 28,1 millió Ft, mely az áthúzódó feladatok finanszírozásához és az önrevíziós befizetés teljesítéséhez szükséges.

2.11. OTKA Iroda gazdálkodásának jellemzői

Az Iroda alapítása, jogállása

Az OTKA (Országos Tudományos Kutatási Alap) Irodát a tudományos kutatásért felelős tárca nélküli miniszter a 99/1990 (XII.3.) Kormányrendelet alapján, 1991. szeptember 1. hatállyal alapította. Az OTKA Iroda Alapító Okirata. 2008. áprilisban módosult a tevékenységi kör megváltozása miatt.

Az Iroda jogilag önálló, előirányzatai felett teljes jogkörrel rendelkező központi költségvetési szerv. Az Iroda munkavállalói közalkalmazotti jogviszonyban vannak. Az Iroda 2008-ra engedélyezett munkajogi létszáma 42 fő.

Az Iroda az Országos Tudományos Kutatási Alap (OTKA), 1996. január 1-től Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok (OTKA Programok) működésével kapcsolatos technikai, pénzügyi, szervezési és adminisztratív feladatokat látja el. Az Iroda működését az OTKA-ról szóló 1995. évi CXXI. törvénnyel módosított 1993. évi XXII. törvény, valamint annak jogutódja az 1997. évi CXXXVI. törvény, az OTKA Szervezeti és Működési Szabályzata és az Iroda Szervezeti és Működési Szabályzata (SZMSZ) szabályozza.

Az OTKA Iroda 2008. évi költségvetési előirányzatai a működési feltételeket biztosították. Az Iroda a következő feladatokat látta el:

- A pályázatok meghirdetése, fogadása, formai ellenőrzése, nyilvántartása.
- A pályázatok értékelésével kapcsolatos adminisztratív feladatok, pályázatok értékelésének ügyintézés, továbbítása zsűrieknek, szakértőknek, listakészítés, döntés-előkészítési feladatok.
- A vezető kutatókkal és a befogadó szervezettel történő szerződéskötés, majd a szerződés gondozása, levelezés, tanácsadás.
- A kutatási szerződések szerinti támogatási előlegek finanszírozása.
- A projektek szakmai és pénzügyi beszámoltatása rész- és zárójelentések formájában, a jelentések ellenőrzése az Iroda és a projektkezelő szervezet telephelyén. Az ellenőrzéshez szükséges iratok és információk zsűrieknek, szakértőknek - szakmai véleményezésre - történő továbbítása
- Szervezési és lebonyolítási szolgáltatások biztosítása az OTKA szakértői bizottságok üléseire.
- Különböző pályázati anyagok tervezése és készítése, kiadványok tervezése és készíttetése.
- Általános és teljes körű intézménygazdálkodási feladatok ellátása.
- Az OTKA Programok pénzügyi és számviteli feladatainak ellátása.
- Információs szolgáltatás, adatszolgáltatás az OTKA testületei, minisztériumok, intézmények vezetői és a nyilvánosság részére.

- Nemzetközi együttműködés és kapcsolattartás a hazai és külföldi kutatást támogató alapokkal.
- Az OTKA elektronikus pályázatkezelő rendszerének, nyilvános és belső honlapjának folyamatos fejlesztése, működtetése.

A beszámolási időszakban folytatódott az OTKA komplex elektronikus pályázatkezelő rendszerének fejlesztése. A pályázatok elektronikusan történő benyújtása, értékelése, az éves jelentések, valamint a pénzügyi elszámolások interneten keresztüli benyújtása és ellenőrzése mellett, 2008-ban az OTKA projektek finanszírozása, a kötelezettségvállalások nyilvántartása, a finanszírozási kötelezettségek és a követelések egyeztetése is az OTKA elektronikus rendszere támogatásával történt.

Az OTKA Iroda Gazdasági Szervezete elindította az integrált gazdálkodási információs rendszer, valamint egy új bérszámfejtő és munkaidő nyilvántartó rendszer bevezetését.

Az OTKA Bizottság 2008-ban három alkalommal hirdetett pályázatot: kutatási, posztdoktori és nagy összegű pályázatot, EGT/NFM Norvég pályázatot fiatal kutatók számára és az NKTH-val közösen célzott kutatási pályázatot. A nemzetközi együttműködésben végzett kutatási és a publikációs pályázatokat folyamatosan lehetett beadni, de döntés róluk két határidővel történt.

A 2008. évi gazdálkodási feladatainak teljesítése érdekében 449,5 millió Ft kiadást teljesítettek, a kiadás 72,7%-át a személyi juttatások és járulékok tették ki.

A kiadás teljesítéséhez 385,3 millió Ft működési célú és 10,0 millió Ft felhalmozási célú támogatás állt rendelkezésre, ezt az összeget 101,6 millió Ft összegű saját bevétel egészítette ki. A saját bevételből 20,5 millió Ft volt az előző évben keletkezett maradvány.

A beszámolási időszakban 47,4 millió Ft maradvány keletkezett, mely áthúzódó kötelezettségek teljesítéséhez szükséges.

3. Fejezeti kezelésű előirányzatok felhasználása

A fejezeti kezelésű előirányzatok tartalmazzák az Akadémia központilag finanszírozott feladatainak, az OTKA programoknak és a fejezeti tartaléknak az előirányzatait.

Ebbe a körbe tartozó előirányzatok a következők voltak:

- Az **Alapkutatások beruházásai** előirányzatra eredetileg támogatás nem került megtervezésre, kizárólag a 2007. évi maradvány felhasználása történt. Ebből a maradványból 4,5 millió Ft felhasználására 2008. évben nem volt lehetőség.
- **Tudós társaságok támogatására** 2008. évben eredetileg 26,5 millió Ft-ot, majd az egyensúlyi tartalék visszarendezése miatt újabb 2 millió Ft-ot lehetett fordítani, mely összeg 3 %-kal alacsonyabb volt az előző évi kerethez képest. A társaságok részére a támogatás 100%-os mértékben kiutalásra került. A társaságok a részükre kiutalt támogatások felhasználásáról az elszámolásokat a beszámolási évet követő év január 15-ig megküldik az Akadémia részére. Azoknál a társaságoknál akik ezt a kötelezettségüket nem teljesítik, a következő évben a támogatás visszatartásával kell számolniuk.
- A **Magyar Tudomány** folyóirat kiadásának támogatására 2008. évben eredetileg 15,8 millió Ft, mely összeg az előző évi kerethez képest 14,1 %-kal csökkent.
A folyóirat előállítását végző Akaprint Kft. a támogatás 75 %-át vette igénybe, 3,95 millió Ft maradvány keletkezett, mely a teljes éves támogatás pénzügyi elszámolás után kerül kiutalásra.
- **Könyv- és folyóirat-kiadás támogatására** 2008. évben eredetileg 83,7 millió Ft állt rendelkezésre, mely összeg az előző évi kerethez képest 13,7 %-kal alacsonyabb.
A Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottság döntése alapján a rendelkezésre álló keret felosztásra került.
A támogatást igénybevevők közül többen nem tettek eleget az állami támogatással kapcsolatos elszámolási kötelezettségeiknek, illetve több kiadvány nem készült el év végéig, így 40,3 millió Ft-os maradvány keletkezett.

- **Fiatal kutatók pályázatos támogatására** a 2008. évben eredetileg 865,1 millió Ft állt rendelkezésre, mely az előző évi kerethez képest 3,8 %-kal volt alacsonyabb. A hároméves fiatal kutatói pályázatok finanszírozására, az akadémiai cigány ösztöndíjra, valamint a kutatóintézetek közalkalmazottai PhD-képzésének támogatására fordítható költségvetési forrásból 748,6 millió Ft az intézmények költségvetésébe beépítésre került, a fennmaradó 116,5 millió Ft pedig fejezeti kezelésű előirányzatként lett megtervezve. A 2008. év során összességében 33,5 millió Ft maradvány keletkezett, mely a korábbi évek gyakorlatának megfelelően az alkalmazott fiatal kutatók létszámának arányában került felosztásra a kutatóintézetek és kutatócsoportok között a 2009. év elején. Az intézetek ebből az összegből finanszírozhatják a fiatal kutatók központilag nem biztosított magasabb besorolás szerinti illetményét és járulékait, valamint az egyéb személyi és dologi kiadásokat.

- **Nagy Imre Emlékház és Nagy Imre Társaság alapítványi támogatására** 2008. évben eredetileg 21,9 millió Ft, majd az egyensúlyi tartalék visszarendezése miatt újabb 1,7 millió Ft állt rendelkezésre. A Kormány 2097/2008. (VII.24.) számú határozatában 20 millió Ft-ot többlettámogatást biztosított a Nagy Imre Emlékház működtetéséhez. A 2008. évben az Alapítványnak a hosszú távú céljaik megvalósítása érdekében az alábbi folyamatos feladataik voltak:

- az Emlékház Alapítvány és Társaság működtetése
- a Nagy Imre kéziratok gyűjtése, a gyűjtemény kezelése és további gyarapítása
- Nagy Imre művei kiadásának elősegítése könyvsorozatban és DVD-n
- az '56-os forradalom és szabadságharc eseményeinek feldolgozása
- közművelődés programok szorgalmazása
- a Nagy Imre Alapítvány, Társaság és Emlékház honlapjának folyamatos karbantartása (eseménynaptár az ünnepi rendezvényekről)
- állagmegóvás
- minimális fejlesztés

A hagyományos állami rendezvényeken kívül részt vettek minden – az '56-os forradalom és szabadságharcra kapcsolatos – megemlékezésen, ünnepségen.

Támogatást nyújtottak a Nagy Imre Társaságnak, mely segíti az egyes tagszervezetek különböző rendezvényeinek, hagyományőrző kirándulásainak és kiadványának támogatását.

Közoktatási és közművelődési céljaikat szolgálja a könyvkiadói tevékenység.

A 2008. évi gazdálkodásból maradvány nem keletkezett.

Nagy Erzsébet 2008. január 29-én elhunyt, a Kormány által több éven át a gyógykezelésre biztosított támogatásról az Alapítvány elszámolást készített, melyben kimutatta, hogy 1.691.665 Ft maradvány keletkezett. A maradványt visszafizették, a tétel önrevíziós tételként visszafizetésre kerül a központi költségvetésbe.

- **Határon túli magyar tudósok támogatására** a 2008. évben ezen a jogcímen eredetileg 16,4 millió Ft került megtervezésre a fejezeti kezelésű előirányzatok között, melyet évközben 13,5 millió Ft növelt a Kolozsvári Akadémiai Bizottság működtetéséhez átcsoportosított támogatás miatt.

A rendelkezésre álló keretből a 2 %-os kezelési költség visszavonása után a tudományos műhelyek támogatási programra 29,4 millió Ft került kiosztásra.

A tudományos műhelyek támogatási programjából maradvány nem keletkezett, a támogatás teljes egészben kiutalásra került.

- **Szakmai feladatok teljesítése**

A fejezeti kezelésű előirányzatnak a nyilvántartása rendkívül összetett feladatot jelent a keret szétagoltsága miatt.

Tartalmazza az ún. elnöki keretet, valamint a központi feladatokkal kapcsolatos támogatásokat, illetve a más fejezetektől központi kezelésben átcsoportosított támogatásokat is.

Az Akadémia 2008. évben több fejezettel együttműködési megállapodást kötött, melynek keretén belül jelentős összegű támogatási összeg átvételére is sor került. A támogatási keretektől megvalósuló feladatok ellátására a Titkárság Kutatóintézeti Főosztálya az érintett intézményekkel is megállapodást kötöttek.

Ezek a programok a következők voltak:

= MTA - Miniszterelnöki Hivatal: stratégiai kormányzati kutatások 250,0 millió Ft

= MTA - Egészségügyi Minisztérium: az Országos Pszichiátriai és Neurológiai Intézet művészeti gyűjteményének elhelyezése 10 millió Ft

- = A Kormány a 2083/2008. (VII.8.) határozatával
a World Science Forum támogatása 50 millió Ft
- = MTA – Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium: a Magyar Agrárkutatás
Stratégiai Program támogatása 10 millió Ft

A programok szakmai teljesítése a megállapodásoknak megfelelően folyamatosan halad.
A pénzügyi teljesítés a szakmai lebonyolításhoz igazodik.

A 2008. év folyamán az adózók személyi jövedelemadója 1%-ának felajánlásából az Akadémia 1.425.611 forintot kapott, mely a 2007. évben befolyt 315.991 Ft-os maradvánnyal együtt a területi akadémiai bizottságoknál a Magyar Tudomány Napja alkalmából a fiatal kutatók díjazásának fedezetéül szolgált.

A 2008. novemberében ezen a jogcímen további 19.257 forint került jóváírásra, mely felhasználásáról 2009. év folyamán lesz döntés.

A szakmai feladatok előirányzatának részét képezte a **Kiemelt kutatási programok „elnöki kerete”**, mely tartalmazza:

1. Nemzeti laboratóriumok szervezésére és kutatási feladataikra, valamint a székesfehérvári városi tudásparkban laborfejlesztési kiadásokra
2. Szinkrotron tagdíj és a hazai bizottság működéséhez való hozzájárulás
3. Központi kiadványok támogatása
4. MTA Könyvtár könyvbeszerzéseinek támogatása
5. Brüsszeli Iroda működtetése
6. Egyéb Elnök és Főtitkár által meghatározott feladatok

- **Az Intézményekhez le nem bontott bevételek** előirányzat a megtervezett saját bevételnek az a része, melynek felhasználási jogcíme és intézményi háttere a költségvetés készítés időszakában még ismeretlen. Ezért a bevételekkel kapcsolatos előirányzat-módosítás az akadémiai köztestületi költségvetési szervek igénylése alapján az előirányzat-módosítás jogcímének megjelölésével történik.

A 3.000 millió Ft-os előirányzat a 2008. évben teljes egészében felhasználásra került, mivel az intézmények ténylegesen teljesítették ennyi bevételt a saját költségvetésükben megtervezett bevételen felül.

- **OTKA Kutatási témapályázatok**

Az Akadémia fejezeti kezelésű előirányzatai között kell megtervezni az OTKA Programok előirányzatait és szintén ezen belül kell a teljesítésről is beszámolni.

Az OTKA Programokkal kapcsolatos finanszírozási, elszámoltatási feladatokat az OTKA Iroda látja el. A Programokra a 2008. évben eredetileg 5.198,0 millió Ft, majd az egyensúlyi tartalék visszarendezése miatt újabb 260,6 millió Ft támogatás állt rendelkezésre a témapályázatokra.

Az OTKA Iroda által készített, a programokkal kapcsolatos szakmai és pénzügyi beszámolót az **5. számú melléklet** tartalmazza.

- **A Központi kezelésű felújítások** előirányzatra eredetileg 1,8 millió Ft támogatás került megtervezésre. Az előirányzaton 3.191 ezer Ft maradvány keletkezett, ennek felhasználására 2008. évben nem volt lehetőség.

- **Gazdasági és Szociális Tanács Titkárság működtetése**

A Gazdasági és Szociális Tanács feladatai a magyar társadalmat érintő stratégiai kérdések legszélesebb körű gazdasági és szociális párbeszéd keretein belül történő egyeztetési rendszerének működtetése és fejlesztése, a nemzetközi és az európai uniós együttműködés kölcsönös előnyeinek e területen való kihasználása.

A Titkárság működtetésére a 2008. évben eredetileg 25,6 millió Ft, majd az egyensúlyi tartalék visszarendezése miatt újabb 2 millió Ft állt rendelkezésre. A Kormány 2135/2008. (IX.30.) számú határozatában 20 millió Ft-ot többlettámogatást biztosított. Az összesen rendelkezésre álló 47,6 millió Ft-os támogatásból 21,9 millió Ft került az MTA Titkárságánál felhasználásra, 25,7 millió Ft maradvány keletkezett, mely a 2009. évben kerül felhasználásra.

A Miniszterelnökségtől 910 EFt támogatás került átcsoportosításra egy rendezvény kiadásaihoz, mely teljes egészében felhasználásra került, az elszámolás megtörtént.

- **A Balaton állapotának javítását szolgáló kutatások** támogatásához a Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium, a Balaton Fejlesztési Tanács és az Akadémia 8-8 millió Ft-tal járult hozzá. A támogatási megállapodás 2008. decemberében került

aláírásra, a két szervezettől a támogatás december utolsó napjaiban érkezett meg, ezért az maradványként került kimutatásra. A feladatot elvégző intézet részére a támogatás a következő évben kerül biztosításra.

- Az **Európai uniós és hazai kutatóintézeti pályázatok önrészének kiegészítése** támogatására 2.285,4 millió Ft került megtervezésre. A 68,6 millió Ft-os kezelési költség kiadása után fennmaradó összeg az alábbiak szerint kiosztásra:
 - = FP6 pályázatokhoz: 20,4 %
 - = FP7 pályázatokhoz: 21,9 %
 - = Egyéb külföldi pályázatokhoz: 5,8 %
 - = NKTH pályázatokhoz: 32,1 %
 - = OTKA pályázatokhoz: 10 %
 - = Egyéb belföldi pályázatokhoz: 9,8 %

A támogatásban 60,2%-ban részesültek a matematikai és természettudományi, 32,5%-ban az élettudományi, illetve 7,3%-ban a társadalomtudományi kutatóintézetek.

- **Fejezeti általános tartalék** rendkívüli, előre nem látható feladatokra rendelkezésre álló 8,1 millió Ft (eredetileg 7,0 millió Ft, majd az egyensúlyi tartalék visszarendezése miatt újabb 1,1 millió Ft), kerete teljes mértékben felhasználásra került.
- A 2008. évi költségvetés készítésekor az Akadémia fejezetnek, mint minden más fejezetnek az államháztartás egyensúlyi helyzetének javítása érdekében fejezeti **egyensúlyi tartalékot** kellett képezni. Ez a tartalék a 2007. évi mértéknek megfelelő nagyságrendben került megtervezésre.

A 2008. évi költségvetésről szóló 2007. évi CLXIX. törvény 52.§ (1) bekezdése úgy rendelkezett, hogy az Akadémia saját hatáskörben felhasználhatja ezt az egyensúlyi tartalékot, amennyiben a bevételeik teljesülnek, illetve ha a működőképességük fenntartása, a megkezdett beruházások, felújítások készültségi foka azt indokolja.

A beszámolóink adatait megmutatják, hogy a feltételeknek az Akadémia ténylegesen megfelelt, hiszen az intézményi bevételek 4,6 %-kal meghaladták az előirányzott, és 82,4%-kal pedig az eredetileg tervezett értéket.

Ennek alapján minden intézmény és fejezeti kezelésű előirányzat részére az elvont támogatást rendelkezésre bocsátása megtörtént, tartalék nem maradt.

III. Az Akadémia előirányzat-maradványának alakulása

1. Az intézmények előirányzat-maradványának alakulása

Az Akadémia felügyelete alá tartozó intézmények 2008. évi alaptevékenységével összefüggésben 5.511,2 millió Ft összegű előirányzat-maradvány keletkezett, mely az előző évhez viszonyítva 55,5 %-os növekedést mutat. A maradvány legnagyobb része áthúzódó fizetési kötelezettségekkel és kutatási megbízásokkal, pályázati előlegekkel van összefüggésben. A maradványt 21,2 millió Ft-os önrevíziós kötelezettség terheli.

A maradvány 90,0 %-a a kutatóintézeteknél és a támogatott kutatóhelyeken keletkezett.

2. Fejezeti maradvány alakulása

Az Akadémia központi feladatainak 2008. évi maradványa 1.042,5 millió Ft volt, illetve 38,8 millió Ft az előző évek fel nem használt maradványa. Az egyes központi feladatok maradványának alakulása a következő:

	millió Ft-ban
Alapkutatások beruházásai	4,5
Magyar Tudomány	3,9
Könyv- és folyóirat kiadás támogatása	40,3
Fiatalkutatók pályázatos támogatása	33,5
Nagy Imre Emlékház működtetésének alapítványi támogatása	1,7
Szakmai feladatok teljesítésének támogatása	474,8
Központi kezelésű felújítások	3,2
Gazdasági és Szociális Tanács működtetésének támogatása	26,4
Balaton állapotának javítását szolgáló kutatások	16,0

Európai uniós és hazai kutatóintézeti pályázatok önrészének kiegészítése	20,6
<u>OTKA Kutatási témapályázatok</u>	<u>456,4</u>
Összesen:	1.081,3

A központi feladatok maradványai 2008. évre áthúzódó feladatok finanszírozásához szükségesek.

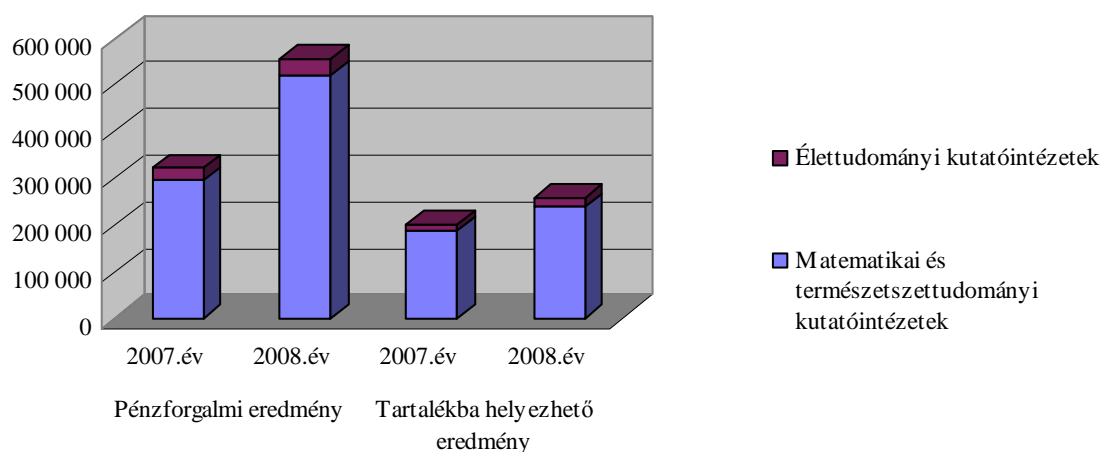
IV. Az akadémiai intézmények vállalkozási tevékenységének alakulása

Az akadémiai intézmények 2008. évi gazdálkodásuk során is végeztek vállalkozási tevékenységet, melynek főbb jellemzői a következők voltak:

	millió Ft-ban
- Vállalkozási tevékenység pénzforgalmi eredménye	561,4
- Alaptevékenységre felhasznált előző évek eredménye	- 124,2
- Alaptevékenységre felhasznált tárgyévi eredmény	- 179,3
- Vállalkozási tartalékba helyezhető eredmény	257,9
- Következő évi alaptevékenységre elkülönített eredmény	176,6

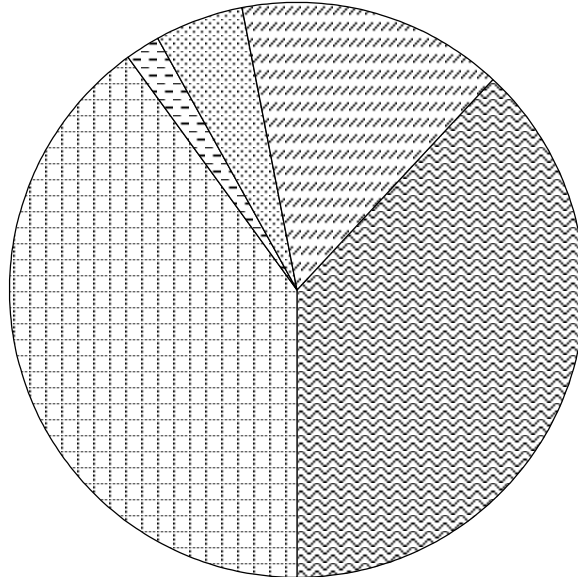
A vállalkozási tevékenység további részletező, jellemző adatait a **II/2. pontban** már ismertettük, mivel a kutatóintézeteken kívül 2008. évben minimális mértékben, az Akadémiai Létesítmények Fenntartása és Üzemeltetésénél keletkezett osztalékbevételekből eredmény. Így a kutatóintézeteknél leírt, a vállalkozási tevékenységre vonatkozó megállapítások az Akadémia fejezet teljes vállalkozási tevékenységére értelmezhetők.

A kutatóintézetek vállalkozási eredményének alakulása

V. Az Akadémia vagyoni helyzete

Az Akadémia vagyonának összetétele 2008. december 31-én bruttó értékben, ezer Ft-ban.

	Immateriális javak:	3.606.645 EFt
	Ingatlanok:	29.764.560 EFt
	Egyéb tárgyi eszközök:	28.007.661 EFt
	Részesedések:	724.022 EFt
	<u>Forgóeszközök:</u>	<u>11.359.464 EFt</u>
	<i>Mindösszesen:</i>	<i>73.961.047 EFt</i>

A vagyoni érték alakulását befolyásoló tényezők a kiemelt vagyonelemek esetében

1. Az immateriális javak értékének alakulása

Az immateriális javakkal való gazdálkodás (kivéve a gazdasági társaság alapítása) az intézmények hatáskörében történik. A szellemi termékek esetében az egységes eljárási rend szabályozása folyamatban van.

2. Az ingatlanok értékének alakulása

Ingatlanokkal való gazdálkodást az Akadémia központilag végzi. Az ingatlanok összesített értékét a felújítások növelték. Építési beruházásra nem került sor. Az elmúlt évben került sor a Kálló esperes úti ingatlan értékesítésére, melynek vételára, 157,7 millió Ft a Vagyonkezelő Szervezet számláján jóváírásra került.

A 2008. évi költségvetési törvényben felújítási feladatokra 787,8 millió Ft került jóváhagyásra, melyből 732,0 millió Ft az intézmények költségvetésébe beépítésre került, fejezeti kezelésű előirányzatként 1,3 millió Ft-ot terveztünk meg. Szintén az intézmények költségvetésébe épült be 54 millió Ft az intézményeknél felmerülő felújítási feladatokhoz kapcsolódó járulékos dologi kiadások fedezetére. A felújításhoz az áfa kiadások 129,8 millió Ft-ot tettek ki.

Az intézmények részére összesen 731,1 millió Ft támogatás és bevétel került átadásra, amely építési felújítást finanszírozott.

Az intézmények a központi felújítási kiadásokat 325,9 millió Ft-tal kiegészítették.

Az egyes területek felújításainak támogatása az előző évhez képest az alábbiak szerint alakult:

Felújítási támogatások intézmény csoportok szerint

Felhasznált keret (E Ft-ban)

Intézmény csoport	2007. év	2008. év	Változás 2007. év = 100 %
Matematikai és természettudományi kutatóintézetek	103.000	92.400	89,7
Élettudományi kutatóintézetek	119.899	78.500	65,5
Társadalomtudományi kutatóintézetek	206.630	205.200	99,3
Kutatást kiszolgáló szervek	363.377	355.009	97,7
Összesen:	792.906	731.109	92,2

Az intézményeknél ténylegesen megvalósult felújítások 1.056,9 millió Ft-ot tettek ki.

3. Az egyéb tárgyi eszközök értékének alakulása

Az egyéb tárgyi eszközökkel való gazdálkodás az intézmények hatáskörében zajlik. Az Akadémia az utóbbi évekhez viszonyítva nagyobb mértékben tudta támogatni a gép-műszer állomány szintentartását.

A 2008. évi költségvetésről szóló törvényben az Akadémia fejezetnél központi beruházás támogatás nem került jóváhagyásra. Az eddig központi beruházás címen megtervezett összeg a 2008. évi költségvetés tervezésekor az intézményi költségvetésekbe, intézményi beruházási kiadásokra került megtervezésre.

A 237,5 millió Ft-ból 37,5 millió Ft került az MTA ALFA-nál megtervezésre, a fennmaradó 200 millió Ft pedig a kutatóintézetek között kutatói létszám arányosan került kiosztásra.

Az Akadémia Elnöke a 2008. év végén felhívást tett közzé, mely alapján 300 millió Ft egyszeri beruházási juttatásban részesülhettek kutatóintézetek. A támogatást nagyrészt gépműszerberuházások kiadásaira lehetett fordítani. Ténylegesen 310,7 millió Ft került odaítélésre.

Beruházási támogatások intézmény csoportok szerint

adatok EFT-ban

Intézmény csoport	2007.	2008.	Változás 2007. év = 100%
Matematikai és természettudományi kutatóintézetek	91.581	209.784	229,1
Élettudományi kutatóintézetek	65.811	150.917	229,3
Társadalomtudományi kutatóintézetek	28.095	87.543	311,6
Kutatást kiszolgáló szervek	89.513	99.935	111,6
Összesen:	275.000	548.179	199,3

Az intézményeknél a ténylegesen megvalósult beruházások (áfával növelten) 2.389 millió Ft-ot tettek ki.

4. A gazdasági társaságokban lévő részesedések értékének alakulása

Az intézmények kezdeményezésére és eszközeikkel alakult társaságok részesedésével való gazdálkodást Akadémiai döntések alapján részben az intézetek végzik. Közvetlenül Akadémiai részvétellel működő társaságok részesedésével az Akadémia Vagyonkezelő Szervezete gazdálkodik.

4.1. Az Akadémia közvetlen tulajdonosi részvétellel működő gazdasági társaságok 2008. évi helyzetének alakulása

Az Akadémia 2008-ban részesedést szerzett az alábbi társaságokban:

- Fúziótech Műszaki Szolgáltató Kft.-ben	260 ezer Ft
- DEAK Kooperációs Kutató Zrt.-ben	6.000 ezer Ft
- Delta-Bio Kutatás-fejlesztési és Szolgáltató Kft.-ben	190 ezer Ft
- Planta-Cosmetix Kutatás-fejlesztési és Szolgáltató Kft.-ben	130 ezer Ft
- Kémiai Technológia Transfer Kft.-ben	1.900 ezer Ft
- Prebázis Termelő és Kutatás-Fejlesztési Kft.-ben	2.760 ezer Ft
- Genomikai Innovációs Központ 2005 Kft.-ben	5.000 ezer Ft

értékben.

A Pécs Fejlesztési Kft.-ben való 300 ezer Ft értékű részesedés értékesítésre került.

A Vagyonkezelő Szervezetnél nyilvántartott, közvetlen akadémiai kezelésű társaságoktól realizált osztalékbevételek 167 millió Ft, mely az előző évet 50 %-kal meghaladja. Kiemelkedően eredményesen gazdálkodik az Akadémiai Kiadó Zrt. A korábbi évek eredményes gazdálkodása tette lehetővé a 100 MFt-os osztalék elvonást az Akadimpex Kft.-től. Az elért osztalék bevétel aránya a részesedések állományához viszonyítva 25 %-os.

4.2. Az Akadémia által alapított költségvetési szervek részvétele vállalkozásokban

Az intézmények részesedéseiben az alábbi változások történtek:

- az Izotóp Intézet Kft.-ben, illetve az Izinta Kft.-ben lévő részesedések (44.110 ezer Ft értékben) évközben átkerültek az MTA Vagyonkezelő Szervezet könyveibe,
- a KFKI Részecske- és Magfizikai Kutatóintézet részesedést szerzett 210 ezer Ft értékben az Adimtech Elektronikai Fejlesztő, Rendszertechnikai és Kereskedelmi Kft.-ben,
- a Műszaki Fizikai és Anyatudományi Kutatóintézet további 500 ezer Ft értékben részesedést szerzett a TactoLogic Műszaki Kutató-fejlesztő Kft.-ben,
- a Kémiai Kutatóközpont részesedést szerzett 1.000 ezer Ft értékben a H4sep Kutatási és Tanácsadó Kft.-ben,
- az SZBK Enzimológiai Intézet részesedést szerzett 250 ezer Ft értékben a Cellpharma Orvosi Biotechnológiai és Gyógyszerkutató-Fejlesztő Kft.-ben.

Az intézmények osztalékbevételei 16,9 millió Ft-ot realizáltak, mely az előző évhez viszonyítva 17,6 %-kal csökkent. Az elért osztalék bevétel aránya a részesedések állományához viszonyítva, 33,1%-os.

5. A forgóeszközök állományának alakulása

Az akadémiai intézmények eszközállományának egy részét a forgóeszközök alkotják, melyek értéke 11,4 milliárd Ft volt, mely az előző évhez viszonyítva 41,9 %-kal emelkedett, melynek elsődleges oka, hogy a pénzeszközök esetében az idegen pénzeszközök között kimutatott devizaszámlán lévő pénzek mennyisége 65,7%-kal növekedett. Ez egyértelműen az Európai Unió pályázatokkal van összefüggésben.

Az akadémiai vagyon alakulását a volumen-változáson túlmenően a belső összetétel alapján számított jellemző **mutatók**kal is elemezhetjük, melyek alapján megállapítható, hogy:

- A beszámolási időszakban a *forgóeszközök lekötöttsége* – azaz a készletek és a forgóeszközök aránya – 4,5%-ról 3,8%-ra csökkent az előző időszakhoz viszonyítva. Ezzel egyidejűleg magas a szabad forgóeszközök mutatója.
- A *tőke-feszültségi mutató* - azaz a kötelezettségek és a saját forrás aránya – 21,4%-ról 25,1%-ra emelkedett az előző évhez viszonyítva, amely a kötelezettségek 26,4%-os volumenének növekedésével, a saját tőke 1,4%-os növekedésével, és a tartalékok 44,6%-os növekedésével van összefüggésben.
- Az intézmények likviditási helyzetét a *likviditási ráta* jellemzi, amely szerint a rövid lejáratú kötelezettségeket 2007. évben is 1,4-szeresen, míg 2008. évben 1,7-szeresen lehetett forgóeszközökből finanszírozni. Az intézmények teljes kötelezettség állománya is a mobilizálható forgóeszközökből finanszírozható. Így az akadémiai intézmények likviditási helyzete jónak ítélnél meg, annak ellenére, hogy évközben több intézménynél időlegesen komoly likviditási gondok jelentkeztek.

**Az MTA intézményei és feladatai
forrásának és létszámának
alakulása**

M e g n e v e z é s	adatok ezer Ft-ban		
	2007. évi tény	2008. évi tény	A 2008. év adata a 2007. év %-ában
Központi költségvetésből			
- működési támogatás*	33 838 439	36 953 920	109,2
- felújítási támogatás	747 800	733 800	98,1
- beruházási juttatás	275 000		0,0
Összesen	34 861 239	37 687 720	108,1
Intézmények saját bevétele**	17 850 424	18 652 988	104,5
Átlaglétszám /fő/	5 425	5 350	98,6

* OTKA támogatással

** OTKA Programok saját bevétele, ÁFA bevétel és kölcsön bevételek nélkül

2. számú melléklet

**Az MTA felügyelete alatt működő költségvetési
intézmények tényleges saját bevételei**

adatok
ezer Ft-
ban

Megnevezés	2007. évi tényleges bevétel	2008. évi tényleges bevétel	2007. évi bevétel összetétele (%)	2008. évi bevétel összetétele (%)	Változás (%)	Összetétel- változás (%)
Működési, szolgáltatási, vállalkozási bevétel	4 812 595	5 207 555	27,0	27,9	108,2	103,6
Kamatbevétel (devizaszámla után)	55 118	190 699	0,3	1,0	346,0	331,1
Felhalmozási és tőkejellegű bevételek	64 189	262 951	0,4	1,4	409,7	392,0
Átvett pénzeszközök	3 245 148	2 995 682	18,2	16,1	92,3	88,3
Támogatásértékű bevételek	4 672 653	4 892 517	26,2	26,2	104,7	100,2
Előző évi előirányzat- maradvány átvétele	880 683	716 458	4,9	3,8	81,4	77,9
<i>Összesen:</i>	<i>13 730 386</i>	<i>14 265 862</i>	<i>76,9</i>	<i>76,5</i>	<i>103,9</i>	<i>99,4</i>
Pénzforgalom nélküli bevételek	4 120 038	4 387 126	23,1	23,5	106,5	101,9
Együtt	17 850 424	18 652 988	100,0	100,0	104,5	-

ÁFA bevétel, kölcsönbevételek és OTKA Programok
bevétele nélkül

Az MTA Könyvtára 2008. évi szakmai feladatainak részletezése

Állománygyarapítás

Állománygyarapításra 2008-ban 113.972 E Ft-ot fordítottak. A leltárba vett dokumentumok száma összesen 9.908 könyvtári egység, közel 700 egységgel több, mint az előző évben. A leltárba vett állomány teljes értéke 234.577 E Ft.

A nagy értékkülönbség az ajándékba kapott hagyatékok és könyvek állományba kerülésének köszönhető. Kiemelendő Radnóti Miklós hagyatéka, Gábor Dénes gyermekkori vázlatkönyve és Mérei Ferenc hagyatéka, ami ajándék útján került a könyvtárba.

Hosszú évek óta először többet költhettek könyvek vásárlására, 2.598 db könyvet vásároltak kb. 20 millió forint értékben. Ennek nagyobb része, 1.741 kötet magyar nyelvű kiadvány.

Kurrensnek tekinthető 2.113 folyóirat beszerzésére 27.257 E Ft-ot költöttek, ebből a külföldi folyóiratok ára, a jó árfolyamszámításnak és a közbeszerzési eljárásnak köszönhetően csak 24,8 millió forint volt. A csökkentett árban szerepelnek azok a Springer folyóiratok is, amelyeket un. DDP (deep discount price) konstrukcióban szereztek be.

Nemzetközi cserére könyvekre és zömmel Actákra 45 millió forintot fordítottak. A cserében kapott dokumentumok értéke közel azonos a küldött dokumentumok értékével.

A hagyományos dokumentumok mellett egyre több elektronikus tartalom érhető el olvasóik számára. Konzorciumi formában 100% önrésszel 6.192 E Ft-ot költöttek hat adatbáziscsomag licenc jogának megvásárlására. Ez az utolsó év, amikor az országos rendszerben elérhető adatbázisok (EISZ) eléréséért nem kell fizetni, de a továbbiakban ezek költségeivel is számolni kell.

Első ízben vásároltak e-könyv csomagot, szintén konzorciumi formában, több kutatóintézettel együtt. A könyvtár a környezetvédelmi csomagot vásárolta meg 977 ezer forintért, amely 88 művet tartalmaz. A vásárlási konstrukció értelmében a kutatóintézetek által vásárolt csomagokhoz is van hozzáférési joguk, mint konzorcium-szervező intézménynek.

Feldolgozás

A beszerzett művek visszakereshetővé tétele az ALEPH integrált könyvtári rendszeren keresztül lehetséges. 5.826 újonnan beszerzett dokumentum és 2.550 kölcsönzési forgalomból visszakerült mű került feldolgozásra.

A folyóiratok érkeztetése is átkerült az ALEPH integrált rendszerbe, így az olvasók naprakész információt kaphatnak az állományba frissen bekerülő füzetekről. Ezzel rövidesen kiváltható lesz a manuális nyilvántartási rendszer.

Úttörő munkát végeztek az elektronikus könyvek (e-könyvek) feldolgozásával. Hazai könyvtárak közül elsőként dolgozták fel adatbázisban 88 művet, a korrekt szabványos forma kidolgozásával.

Szolgáltatások

Az olvasói létszám enyhe csökkenést mutat, annak ellenére, hogy 2008. november 3-án a Magyar Tudomány Napján díjmentesen iratkozhattak be az olvasók. 400 fő élt is ezzel a lehetőséggel! 5160 beiratkozott olvasó volt, az aktív használók száma 6309 fő. A beiratkozási díjból származó bevétel 3 millió forint.

Az online kölcsönzés elindulásával az év első felében folyamatosan gépre kerültek a kölcsönzési adatok, gyorsabbá, pontosabbá vált a kölcsönzés, az előjegyzések és hosszabbítások követése.

Könyvtárközi kölcsönzésben a küldő könyvtárak között az élen járnak, közel 3000 kérést kaptak, amelynek 93%-át teljesítettük. Saját olvasóik is egyre gyakrabban élnek ezzel a lehetőséggel, kéréseik száma 50%-kal emelkedett.

Térítéses szolgáltatásaik közül a reprográfiai szolgáltatások bevétele jelentős, foto szolgáltatásért 2,2 millió forint bevételük volt. A számítógépes referenz szolgáltatás bevétele 2,1 millió forint volt.

Levéltár

A Levéltár 2008-ban tovább gyarapította állományát, folytatta a begyűjtött anyag feldolgozását és ellátta az MTA Titkárság és a Doktori Tanács irattári feladatait és a levéltári kutatószolgálatot.

Folyamatos rendszerező és gyűjtőmunka mellett tanácsadással, selejtezési engedélyek kiadásával és előzetes rendezési javaslatokkal segítik az egyes részlegek munkáját.

A kutatásszervezési és nemzetközi kapcsolatok szervezetei 2008. évi feladatai

Kutatás - szervezési feladatok

Az MTA Kutatásszervezési Intézet (KSZI) 2008. évben is az Alapító Okiratban kijelölt feladatok szerint végezte munkáját.

1. A Köztestületi Nyilvántartás és a Köztestületi Publikációs Adattár (KPA) fejlesztése, működtetése

a) Köztestületi Nyilvántartás

A nem akadémikus köztestületi tagok nyilvántartásával kapcsolatos feladat a köztestületi tagok belépésének segítése, az adatok karbantartásának szervezése, a nyilvánosságra hozható információk közreadása (Internet, CD, kiadvány), tájékoztatók és statisztikák készítése az MTA vezetői és vezető testületei részére.

Befejeződött a köztestületi adatbázis internetes karbantartó moduljának fejlesztése, melynek segítségével a köztestületi tagok saját maguk is módosíthatják az adatbázisban szereplő adataikat. Már az új internetes rendszer segítségével végezték el az egyeztetéseket a Köztestület tagjai 2009 kézikönyv összeállításához. A köztestületi adatbázis a NIIF szerveréről a SZTAKI szerverére került át, ezzel megvalósult az a régóta tervezett állapot, hogy valamennyi kapcsolódó adatbázis egy szerveren működjön.

Elkészült az a fejlesztés is, amely az MTA tudós adatbázis létrehozásához a nem akadémikus és az akadémikus köztestületi tagok közös azonosító rendszerének kialakítását valósította meg. Ez lehetővé teszi az MTA honlapján és a köztestületi honlapon is az egységes keresést.

Az MTA KSZI és az MTA Könyvtára együttműködésének keretében megkezdődött az akadémikus adatbázis kialakítása. A tudományos elit, a köztestületi történeti adatbázis létrehozásához az adatszerkezet kialakításra került és megkezdődött a címszavak készítése és beírása a rendszerbe.

b) A KPA fejlesztése és működtetése

Az elmúlt évben a KPA-ba jelentkezők száma folyamatosan nőtt. A korábbi évekhez hasonlóan kiemelten foglalkoztak az akadémikusok, az MTA doktora címre és a Bolyai ösztöndíjra pályázók publikációs és idézettségi adatainak betöltésével, karbantartásával. Új funkcióval bővült a rendszert: kialakításra került a különböző pályázatok (OTKA, Bolyai) és az ODT igényeihez illeszkedő modul, és így a publikációs és idézettségi adatok a felhasználók követelményeinek megfelelő formában is előállíthatók. Továbbfejlesztésre került a KPA adatbázis tudományometriai modulja, így tudományterületek, MTA tudományos osztályok szerinti keresések végezhetőek, és rangsorok állíthatók össze az egyes mutatók szerint. Tovább javult a TPA adatbázissal való adatcserét támogató export-import funkció, átjárhatóságot biztosítva a két adatbázis között. A KOKI szerveréről a SZTAKI szerverére történő átállással egyidőben magasabb verziószámú adatbázis kezelő szoftverre tértek át, melynek eredményeként számos új szolgáltatás került az adminisztrátori és a felhasználói felületre. Elkészültek olyan fejlesztések, amelyek a KPA programját alkalmassá tették arra, hogy akadémián kívüli szervezetek is bekapcsolódhassanak a publikációs adattárba. Jelentős előrelépés, hogy főtitkári döntés alapján KPA-hoz hasonló rendszert segítettek létrehozni a BME-n. Ehhez kapcsolódva a Műszaki Osztály kérésére speciális értékelési, számítási rendszer lett kidolgoztatva és beüzemelve. A KPA-nak országos rendszerré történő fejlesztése érdekében sikerült kedvező áron megvásárolni a KPA szoftverének tulajdonjogát. Ez is közrejátszott abban, hogy az MTA elnökének döntése alapján megkezdődhetett a KPA alapú országos publikációs rendszer alapjainak létrehozása.

2. Szolgáltatás

A KSZI a köztestületi nyilvántartással és a KPA működtetésével segítette a tudományos eredmények köznyilvánosságát, az MTA Doktori Tanácsa és a Bolyai Kuratórium tevékenységét, az OTKA és más kutatási pályázatok beadását. A tudományos teljesítményt tükröző adatok felhasználásával tudományterületi kiválósági rangsorok készültek, és folytatódott a hazai akadémiai, egyetemi és más kutatóhelyek tudományos tevékenységének összehasonlító elemzése is. Az MTA elnökségének döntése alapján a KPA alapján készített tudományterületi rangsorokat a Magyar

Tudomány folyóiratban közreadták, mely eredmények tovább növelték az adatbázisok presztízsét. Az akadémiai kutatóintézetek honlapjának tartalomelemzésével térképek készültek az intézetek hazai és külföldi (intézményi) kapcsolatrendszeréről. A térképek a KSZI honlapján közzétételre kerültek. A köztestületre vonatkozó statisztikákkal segítették az országgyűlési és a kormánybeszámoló, valamint a közgyűlési beszámolók elkészítését. A statisztikai adatok nyilvános része szintén felkerült az intézeti honlapra.

3. Kutatás

Folytatódott a „Fiatal kutatók: doktori képzés és életpálya modellek” c. projekt, amelyet a Jedlik Ányos program keretében végeztek. A 2008-ban készült részbeszámolót az NKTH elfogadta. A Manchester-i Egyetem koordinálásával beadtak egy FP7 pályázatot szolgáltatási innovációk témakörben. Az NKTH INNOTÁRS pályázatának első fordulójára beadott javaslatuk nem kapott támogatást, de konzorciumi tagként pályáztak a második fordulóban is, innovációs témában.

Az MTA-MEH megállapodás keretében az Intézet monitoring feladatokat kapott a World Science Forum c. projektben. 11 nagy nemzetközi rendezvény és a WSF elemzése alapján javaslatokat fogalmaztak meg a továbbfejlesztés lehetséges irányaira. A részteljesítésről a beszámolás megtörtént, azt a zsűri elfogadta.

Az adatszolgáltatás segítségét is szolgálják a KSZI-ben folyó tudományometriai alap- és módszertani kutatások, amelyeket részben a Leuven-i Egyetemmal együttműködésben végeznek. Új irányként indultak el 2007-ben a kvantitív, hálózatelemzésre épülő tudományometriai kutatások az Intézetben, ezek a beszámolás évében is folytatódtak. A VAHAVA-hálózat tagjaiként publikálták azokat az eredményeket, amelyeket internetes kutatás segítségével értek el a települési önkormányzatok klíma-magatartását elemezve.

4. Kiadványok

A kiadvány-készítési tevékenység a 2008-as évben kiemelkedő jelentőségű volt. A történelmi hagyományokat is felelevenítő újtúra indított Akadémiai album c új sorozatnak mind a négy megjelent kötete - az Elnökök, a Főtitkárok, az Akadémia vezetői és az Aranyérmesek - igen kedvező fogadtatást kapott. Megkezdődött a következő két kötet előkészülete is: folyik az anyaggyűjtés azokról az akadémiai

alapítványokról, amelyeket a tudományos kutatás támogatására hoztak létre az alapítók. Ugyancsak az anyaggyűjtés fázisában van az a tudománytörténeti munka, melynek célja az akadémiai kutatóhelyek vezetőinek bemutatása, a kutatóhely megalakulásától napjainkig. A májusi közgyűlésre elkészült az angol nyelvű Akadémiai Almanach is. Összeállításra került a Köztestület tagjai 2009 kézikönyvnek az alapanyaga is.

5. Információtechnológiai feladatok

A KSZI Információtechnológiai Osztálya folyamatosan ellátja a Titkárság információtechnológiai feladatait és azokhoz kapcsolódóan fejlesztéseket is végez. A Titkárság informatikai átvilágítása az osztály munkáját is vizsgálta és számos területen átalakítást, fejlesztést irányozott elő.

Nemzetközi kapcsolatok szervezése, bonyolítása

Az Akadémia nemzetközi kapcsolataival összefüggő feladatok lebonyolítása a Nemzetközi Együttműködési Iroda (NEI) feladatai közé tartozik, melyek 2008. évben a következők voltak:

- Az Akadémia tudományos csere-egyezményeinek keretében történő utazások lebonyolítása, vagyis a kiutazók menetjegyének biztosítása, a fogadó partnerrel való egyeztetés. A beutazók számára a szállás, napidíj, belföldi közlekedés stb. biztosítása, kapcsolattartás a küldő és fogadó féllel.

Projekt megállapodások alapján megvalósuló utak esetében ugyancsak a NEI intézi a ki- és beutazásokat, a szállás biztosítását, a konferenciákkal kapcsolatos gazdasági ügyeket. Ezen kívül lebonyolítja a központi költségvetés terhére megvalósuló akadémiai utazásokat.

- Az Akadémia nemzetközi tevékenységével összefüggő határozatok, döntések végrehajtása, két- és többoldalú tudományos együttműködési megállapodások előkészítése, keretek felosztása, nemzetközi tudományos szervezetek tagdíj viselése, hazai tudományos rendezvények támogatása.

Indoklás az OTKA Programok 2008. évi beszámolójához

SZAKMAI RÉSZ *Az OTKA jogállása*

A tudományos kutatások és a kutatási infrastruktúra független, széleskörű támogatása, a fiatal kutatók segítése, nemzetközi színvonalú tudományos eredmények létrehozása érdekében az Országgyűlés, a 99/1990. (XII.3.) Kormányrendelet jogutódjaként, az Országos Tudományos Kutatási Alapról 1993. március 16-án az 1993. évi XXII. sz. törvényt fogadta el, amelyet az 1995. évi CXXI. törvény egyes pontjaiban módosított, majd ennek jogutódjaként az Országgyűlés 1997. december 9-én az 1997. évi CXXXI. törvényt alkotta az Országos Tudományos Kutatási Alapprogramokról (OTKA).

Az OTKA előirányzatából olyan tudományos kutatások, illetőleg azok végzéséhez és az eredmények nyilvánosságra hozatalához szükséges feltételek létrehozása támogatható nyilvános pályázati rendszerben, amelyektől új tudományos törvényszerűségek felismerése, ismeretek, módszerek, eljárások kidolgozása várható, ezeken kívül az OTKA előirányzata felhasználható az ilyen tudományos eredmények létrejöttét elősegítő infrastruktúra-fejlesztésre is.

Az OTKA jelentősége

A tudományos alapkutatások számára számottevő pénzforrás Magyarországon az 1986-ban létrehozott Országos Tudományos Kutatási Alap. Az 1991. óta független alapként, 1993. óta törvény alapján működő OTKA megvalósította a kutatás-támogatás korszerű, fejlett, nemzetközileg elismert pályázati rendszerét. Ennek köszönhetően a tudományos alapkutatás folytonossága nem szakadt meg. Jelentős, világszerte elismert kutatási eredmények születtek.

A fejlett demokratikus országok, hasonló kutatást támogató alapjai, elismeréssel nyilatkoznak az OTKA tevékenységéről. Nemzetközi elismertségünket bizonyítja az a tény, hogy az OTKA 1996-tól teljes jogú tagja az Európai Tudományos Alapítványnak (ESF), valamint 2002. óta tagja az európai tudománytámogató szervezetek elnökeiből álló EuroHORCs Bizottságnak. Az OTKA fokozatosan építi nemzetközi kapcsolatait, egyre szélesebb körben vesz részt közösen támogatott kutatásokban, nemzetközi pályázatok értékelésében.

Az OTKA szervezete

Az OTKA vezető testülete az OTKA Bizottság, amely elnökből, két alelnökből és 15 tagból áll. A tagok a Magyar Tudományos Akadémia (MTA), a Magyar Rektori Konferencia, a szakminisztériumok, az NKTH, a közgyűjtemények által javasolt szakértők és az OTKA Bizottság keretében működő három Tudományterületi Kollégium - Társadalomtudományi, Műszaki- és Természettudományi, valamint Élettudományi Kollégium - elnökei. A Kollégiumok irányítása alatt működnek az egyes tudományterületeket képviselő zsűriek. Az OTKA működésével kapcsolatos technikai, pénzügyi, szervezési és adminisztratív feladatokat az OTKA Iroda látja el.

Az OTKA bevételi forrásai

Az OTKA bevételi forrásai a költségvetési törvényben címzetten megállapított támogatási előirányzat, bel- és külföldi jogi és természetes személyek befizetései, hozzájárulásai és belföldiek visszafizetései. 1991-1992-ben az OTKA a KMÜFA-ból kapta támogatását, 1993-tól a központi költségvetésből. A költségvetési támogatás rendelkezésre bocsátását - a forrásra vonatkozó szabályozásnak megfelelő - finanszírozási terv rögzíti.

Az OTKA működésében 2008-ban történt változások

Az OTKA Bizottság véglegesítette a 2008-2010 időszakra vonatkozó, hosszú távú Stratégiai tervét. Az OTKA Bizottság a Kormány által 2005-ben elfogadott módosított Szervezeti és Működési Szabályzat (SZMSZ) szerint működik.

Az OTKA Bizottság a pályázatok, a kutatási jelentések (szakmai és pénzügyi) Internetes adatbázison keresztül történő beadását, hazai és külföldi szakértőkkel történő értékelését biztosító elektronikus pályázati rendszerét 2008-ban továbbfejlesztette. 2008-ban a pénzügyi jelentések beküldésén és ellenőrzésén túlmenően - a finanszírozást, a kötelezettségvállalást és a követelésegyeztetést már az online rendszer segítségével végezte.

A Kutatási és Technológiai Innovációs Tanács (KUTIT) döntése értelmében, összhangban a 2008. évi költségvetésről szóló. törvénnyel, a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapból (KTIA) 6000 MFt-ot a gazdaságban hasznosuló innovációt megalapozó alapkutatási pályázatok támogatására kell fordítani a 2008-2010. időszakban, amely pályázatok előszűrését az OTKA Bizottság végzi. Az NKTH és OTKA együttműködési megállapodás értelmében az OTKA intézi a pályázatok érkeztetését, bírálását, rangsorolását. Az NKTH elnöke hagyja jóvá az OTKA Bizottság által a pályázatok támogatására benyújtott javaslatot. A kutatási szerződések előkészítését az OTKA Iroda végzi, a támogatások közös NKTH-OTKA finanszírozását az NKTH.

Az OTKA 2008-ban a Norvég Finanszírozási Mechanizmusok (EGT/NFM) pályázat keretében, nemzetközileg elismert fiatal kutatók kutatói pályájának elősegítése céljából, 550 MFt továbbpályáztatásra fordítható összeget nyert el a 2009-2010 időszakra. Ehhez az összeghez az OTKA 168 MFt kiegészítő támogatást vállalt.

Az OTKA különböző nemzetközi együttműködésekben vállalt feladatot a pályázatok értékelésében, bonyolításában. Az ERA Chemistry EU által támogatott, több ország részvételével meghirdetett pályázat keretében az OTKA felajánlotta a saját elektronikus pályázatkezelő rendszere (EPR) használatát és részt vett a pályázatok értékelésében. Az OTKA különböző az ESF által koordinált EUROCORES pályázatokban vett részt, amelynek eredményeképpen több hazai nyertes alapkutatási pályázat részesülhetett OTKA támogatásban. Az ERANET PathoGenoMics pályázat keretében szintén volt nyertes hazai, OTKA által támogatott alapkutatási pályázat. Az OTKA tudományos referensei több esetben vettek részt a European Research Council (ERC) által meghirdetett, és koordinált európai pályázatok értékelési folyamatában.

Az OTKA által nyújtható támogatások

Az OTKA előirányzatából teljesíthető kiadások: a tudományos kutatási témákkal kapcsolatos folyó (személyi és dologi) ráfordítások fedezete (kutatási pályázat), nemzetközi tudományos kutatásban való részvétel, fiatal kutatói és posztdoktori pályázat (fiatal kutatók tudományos tevékenységének elősegítése), publikációs támogatás, a tudományos kutatáshoz (kutatási pályázat, infrastrukturális fejlesztés keretében) szükséges műszerek, eszközök, adatbázisok beszerzése.

Az OTKA Bizottság által 2008-ban meghirdetett pályázatok: kutatási pályázat, nagy összegű és tudományos iskolák támogatására kiírt pályázat, posztdoktori kutatási és állás pályázat, nemzetközi együttműködésben végzett kutatások pályázata, publikációs és tudományos ismeretterjesztő pályázat.

Az OTKA Programok által 2008-ban támogatott pályázatok

Az OTKA Bizottság az előző évekről áthúzódó többéves kutatási szerződések alapján 2315 kutatási és ifjúsági, valamint nagy összegű és tudományos iskola pályázat kutatását támogatta 2008-ban, amelyek közül 2008-ban 440 indult.

A 2007. szeptemberi határidővel a 2008-2011. időszakra meghirdetett **kutatási, posztdoktori és nagy összegű** (kutatási és ifjúsági) pályázatok pályázati felhívására 1149 pályázat érkezett be, amelynek értékelése 2007. év végéig megtörtént. Az OTKA Bizottság 2007 decemberében, valamint 2008 januárjában hozta meg a támogatásokról szóló döntését. A beérkezett 809 kutatási pályázat közül 167, a 236 posztdoktori pályázat közül 58, a 74 nagy összegű és 30 nagy összegű ifjúsági pályázat közül 32 illetve 10 részesülhet támogatásban 2008-tól kezdődően.

A 2008. februári határidővel a 2008-2011. időszakra meghirdetett **kutatási és posztdoktori** pályázatok pályázati felhívására 944 pályázat érkezett be, amelynek támogatásáról az OTKA Bizottság 2008. júniusban és decemberben hozta meg döntését. A beérkezett 719 kutatási pályázat közül 165, a 225 posztdoktori pályázat közül 56 részesülhet támogatásban 2008-2009-től kezdődően.

A 2008. szeptemberi határidővel a 2009-2012. időszakra meghirdetett **kutatási, posztdoktori és nagy összegű kutatási** pályázatok pályázati felhívására 725 pályázat érkezett be, amelynek értékelése 2008. év végéig megtörtént. Az OTKA Bizottság 2009 januárjában hozta meg a támogatásokról szóló döntését. A beérkezett 510 kutatási pályázat közül 122, a 181 posztdoktori pályázat közül 40, a 34 nagy összegű pályázat közül 14 részesülhet támogatásban 2009-től kezdődően.

A Norvég Finanszírozási Mechanizmusok (EGT/NFM) és OTKA közös támogatásában, a nemzetközileg elismert fiatal kutatók kutatói pályájának elősegítésére 2008. október 15-i határidővel került a **Norvég pályázat** meghirdetésre. A beérkezett 64 pályázat értékelése 2008-ban megtörtént, az OTKA Bizottság 33 pályázat támogatásáról hozott döntést 2009. januárban. A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (NFÜ) jóváhagyása után kerülhetnek a pályázók kiértékelésre.

Az NKTH OTKA által közösen meghirdetett, gazdaságban hasznosuló, innovációt megalapozó **célzott alapkutatási** pályázatra 169 db kutatási és 44 db nagy összegű kutatási pályázat érkezett be. A pályázatok támogatásáról az OTKA Bizottság 2009. februárban hozta meg döntését. Az NKTH elnöke jóváhagyása alapján 21 kutatási és 22 nagy összegű pályázat részesülhet támogatásban 2009-től kezdődően.

A **nemzetközi együttműködésben végzett kutatások** támogatására folyamatosan beérkezett 27 pályázat közül 2008-ban 15 támogatásáról döntött az OTKA Bizottság. A **nemzetközi együttműködésben végzett kutatások kiegészítő** támogatására 2008-ban beérkezett 42 pályázat közül 12 részesülhetett - a folyamatban lévő kutatási szerződéseik kiegészítésképpen – támogatásban.

Az OTKA a EuroHORCs tagjaként, az MTA-val közösen vett részt a kiváló, fiatal tehetséges kutatók egzisztenciájának elősegítését szolgáló, Európa 16 országa, 18 tudománytámogató intézménye által négy alkalommal meghirdetett **European Young Investigator (EURYI) Awards** Programban. Az MTA és az OTKA közösen vállalta a négy pályázati ciklushoz való hozzájárulást öt éven keresztül. A pályázat keretében két hazai kutató nyert el támogatást, amelynek értéke jóval meghaladja az MTA-OTKA közös hozzájárulás mértékét.

Az OTKA Bizottság az OTKA kutatási **eredmények közlésére** valamint az OTKA kutatási eredmények **tudományos ismeretterjesztésére** 2008-ban két határidővel meghirdetett pályázatára beérkezett 77 pályázat közül az erre kijelölt ad hoc bizottság 66 támogatásáról döntött.

AZ OTKA PROGRAMOK GAZDÁLKODÁSA

Gazdálkodási környezet

A 2008. évi költségvetésről szóló 2007. évi CLXIX. törvény 68. §. (7) bekezdése értelmében a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapból 1000 MFt-ot a gazdaságban hasznosuló innovációt megalapozó alapkutatási pályázatok támogatására kell fordítani, amely pályázatok előszűrését az OTKA Bizottság végzi. A támogatások közös NKTH-OTKA finanszírozását az NKTH végezte, így a célzott alapkutatási pályázatokra előirányzott összeg nem kerül át az OTKA Programok előirányzatai közé.

Kiadási-bevételi előirányzatok alakulása

Az OTKA Programok költségvetési törvényben meghatározott 2008. évi eredeti előirányzati főösszege a Kutatási témapályázatokra 5.198.000 EFt volt. Az egyensúlyi tartalék visszarendezésével kapcsolatban - fejezeti hatáskörben - az 260.600 EFt-al növekedett az OTKA Programok előirányzati főösszege, amelynek eredményeként a módosított főösszeg 5.458.600 EFt-ra emelkedett.

Az OTKA Programok jóváhagyott 2007. évi előirányzat-maradványa 750.057 EFt volt. A 2007. évről áthúzódó 674.945 EFt tételes kötelezettség teljesítése után fennmaradó 75.112 EFt maradványt az OTKA Bizottság, az OTKA elektronikus pályáztatási, bíráltatási, jelentésbenyújtási, ellenőrzési rendszeréhez szükséges szoftverfejlesztéshez irányozta elő.

További bevételt jelentett a lezárult pályázatok maradványainak visszafizetése, a műszerprogram törlesztése amely összesen 61.108 E Ft-ot képvisel az OTKA Programok költségvetésében

Az előzőekben részletezett módosítások hatására az OTKA Programok 2008. évi költségvetési főösszege 6.269.765 EFt-ra módosult.

Kiadási előirányzatok keretlekötéseinek részletei témapályázatok szerint

Kutatási pályázat	3.437.926 EFt
Nagy összegű kutatási pályázat	1.127.493 EFt
Tudományos iskola pályázat	405.209 EFt
Nemzetközi együttműködés	146.824 EFt
Ifjúsági pályázat	630.247 EFt
Posztdoktori pályázat	372.839 EFt
Publikáció, tud. ismeretterjesztés	73.744 EFt
Magyar Államkincstár, bankköltség	371 EFt
Maradványátadás OTKA Irodának	75.112 EFt

Az egyes kutatási témák kiadási jogcímeinek előirányzatai összesen 5.820.157 EFt összegben teljesültek. Ennek részletei témapályázatok szerint:

Kutatási pályázat	3.155.927 EFt
Nagy összegű kutatási pályázat	1.119.993 EFt
Tudományos iskola pályázat	395.838 EFt
Nemzetközi együttműködés	113.087 EFt
Ifjúsági pályázat	618.465 EFt
Posztdoktori pályázat	310.304 EFt
Publikáció, tud. ismeretterjesztés	31.060 EFt
Magyar Államkincstár díj	371 EFt
Maradványátadás OTKA Irodának	75.112 EFt

OTKA Programok vagyoni helyzete

Az OTKA Programok fejezeti kezelésű előirányzat naturális vagyonelemekkel nem rendelkezik. A kutatási pályázatok keretében beszerzett műszerek, eszközök a kutatóhelyek nyilvántartásában és mérlegében (vagyonában) szerepelnek, amelyek az OTKA által alapított elidegenítési tilalom terheltek.

Az OTKA Programok eszközállományát - vagyont - a kutatási témapályázatok szerződésai alapján folyósított és el nem számolt támogatási előlegek, az OTKA Programok pénzeszközei és aktív pénzügyi elszámolásai alkotják. Az elmúlt két évben az OTKA Programok terhére folyósított támogatási előlegek el nem számolt állománya, vagyis a követelések állománya látványosan csökkent -10 milliárd forint fölötti tartományból, 8 milliárd forintos tartományba - és stabilizálódott. Ez az eredmény az OTKA Programok adminisztrációjának folyamatos korszerűsítésének, a projektgazdák (intézmények, vezető kutatók) konstruktivitásának köszönhető.

OTKA Programok maradványának alakulása

Az OTKA Programok 2008. évi kiadási megtakarítása (maradványa) 449.608 EFt. 2008. utolsó napjaiban jóváírásra került 6.746 EFt többletbevétel, amelynek kincstári adminisztrációjára (előirányzatosítás) már nem volt lehetőség, ezért a bevételi előirányzatok túlteljesítéseként jelentkeznek.

A 2008-ban visszarendezett egyensúlyi tartalék, valamint a többletbevétel felhasználásáról az OTKA Bizottság december 18-i ülésén hozott döntést összesen 328.189 EFt értékben, amely forrás effektív felhasználása 2009. évben kezdődő projektek finanszírozására történik. Az előirányzat maradvány a többletbevétellel együtt összesen 456.354 EFt összegben tételes kötelezettségvállalással terhelt. A 2008. évi maradvány összege tartalmazza azon projektek 2007. évi maradványát 18.984 E Ft összegben (maradvány maradványa), amelyek befejezési határidő módosítást kértek és kaptak.

Az OTKA Programok 2008. évi jóváhagyásra javasolt előirányzat-maradványa témák szerinti bontásban:

adatok ezer forintban	
Kutatási témák	Összeg
Kutatási pályázat	281 999
Nagy összegű kutatási pályázat	7 500
Tudományos iskola pályázat	9 371
Nemzetközi együttműködés	33 737
Ifjúsági pályázat	11 782
Posztdoktori pályázat	62 535
Publikáció, tud. ismeretterjesztés	49 430
Kutatási témapályázatok összesen:	456 354